

FOTO UN KINO AMATIERU ZURNALS.

Latviešu Fotografiskās Biedrības, Rīgā, Liepājas Fotografiskās Biedrības un Jelgavas Fotografiskās Biedrības oficiālais organs.

Izdevniecība: „Objektīvs“ Rīgā, Ausekļa ielā 5—15.

Iznāk vienu reizi mēnesī. Abonešanas maksa Ls 10.—gada, Ls 5.—pusgadā. Sludinājumu maksa pēc tarifa.

Nr. 1.

Janvaris.

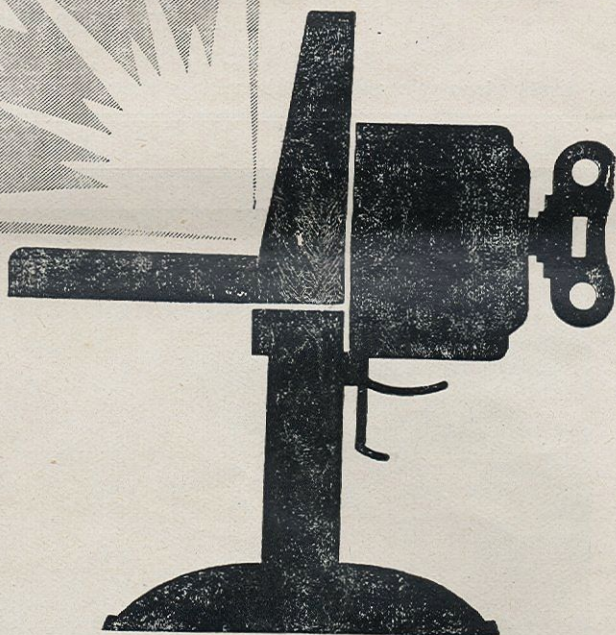
1929.

«Ziema».

Palielinājums no Leitz'a «Leica» kameras uzņēmuma.

V. Rikveils.

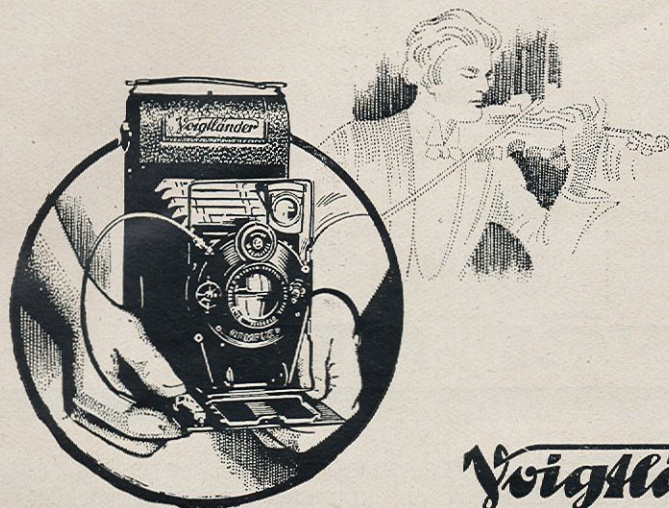
Zibengaisma

Zibengaismas kapsēles

Zibengaismas lampa

Momentzibeno tājs

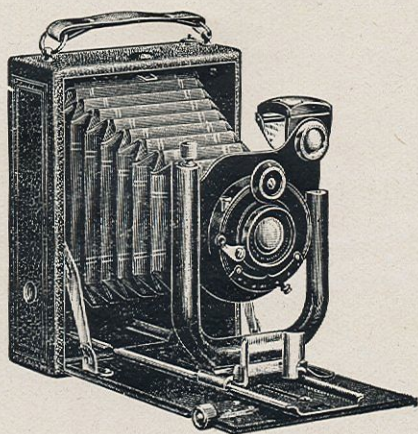

Voigtlander kameras

Stradivari starp kamerām!

Vijoli var spēlēt — un pat pareizi spēlēt — arī uz parastā skolnieku instrumenta. Cits jautājums — cik pieņemama skaņa šādam instrumentam? — Arī fotografēt var ar visvienkāršāko aparātu, tikai uzņēmumi būs parasti neasi un reti kad skaisti. — Bet tiklīdz Jūs kļūstat par Voigtlaendera kameras īpašnieku — Jūs pārvaldiēt gaismu tāpat, kā labs vijolnieks pārvalda skaņu uz vecā meistara vijoles. Starpība tikai tā, ka fotografēšana ar Voigtlaendera kameru ir daudz vienkāršāka, kā spēlēšana uz Stradivari vijoles. — Vai arī Jūs nevēlaties iegūt šādu kameru? Iedomājaties tikai, cik daudz skaistu uzņēmumu Jums dos Jūsu Voigtlaenders un cik vienkārša un droša rīkošanās ar viņu! Apskatiet Voigtlaendera kameras tuvākā foto-veikalā jeb pieprasiet mūsu galveno katalogu, kuŗu piesūtām par brīvu.

Ievēribu!

Šādas „VELTA“ kameras ar labu optiku, ādas plēšām, asuma iestādīšanas ierīci, ikonometru un skata meklētāju, **dabuflet Jūs jau par Ls 40,—** pie mums, kā fabrikas tiešiem pārstāvjiem.

Foto-kameras skolniekiem sākot jau no Ls 4,50! **„FEBA“-filmu kameras**, lētākās pasaulē! Ierīkotas laika un momenta uzņēmumiem, — šķērsām un garumā, ar asu objektīvu, sevišķi parocīga formāta 5×8 c/m., **ar vienkāršāko apkalpošanu, cena tikai Ls 16,—.**

Moderni statīvi no koka un metala. — Pēdējais jaunums: saliekami, četrkantīgi, stabili metala statīvi, sākot no **Ls 4,—.**

„Ekscelzior“ — metala statīvi ar izturīgu pārvelkamo, no **Ls 9,—.**

Pazīstamie **gaismošanas notelcēji**: Dr. Šlichtera — optiskie „Lios-Aktinometer“ un ķīmiskie „Haka-Expometer“. Lietošanas pamācība, uz pieprasījumu, ikkatra rīcībā!

Praktiskie **automātiskie slēdzēji** „Haka-Autoknipsi“. Ikvēns var pats tikt līdzuzņemts!

Pasaulslavenie „Gevaert“, Beļģijas foto-ražojumi. Visu šķirņu plašāka izvēle.

Labākie Anglijas papīri „Kosmos“ kopēšanai un palielinājumiem.

Latvijas ražojuma, augstākā jutīguma, foto-plates „Kosmos“.

Pastāvīgi krājumā:

Viss foto-nozarē nepieciešamais!

A/S Foto-Radio-Centrale A. Leibovics

Rīgā, Kr. Barona ielā 2, tālrunis 20661.

GEVAERT, Oude God (Beļģijā), ražojumu lielnoliktava u. t. t.

KOSMOS-Photographics Ltd, Letchworth (Anglijā), pārstāvība!

Ziemas sporta uzņēmumiem

Sporta uzņēmumiem Jums nepieciešama kamera, kuŗa atļauj visātrākos momentuzņēmumus. **Ihagee** ir mazāka un vieglāka refleks-kamera un viņai tā priekšrocība, ka ar vienu vienīgu papēmienu viņa savedama uzņemšanas gatavioā un iestādās uz „bezgalību“. Kameru atverot un slēdzot, spoguļis automātiski nostādās noteiktā stāvoklī un padara iespējamu sekot uzņ mamo priekšmetu kustībām. Segti uzvelkamais spraugu slēdzējs darbojas pilnīgi bez satricinājumiem un ar viņu izdarami tiklab laika, kā arī momentuzņēmumi līdz $\frac{1}{1000}$ sek. Pretēji lielākai daļai tirdzniecībā esošām refleks-kamerām, kuŗas uz matstikla parasti rāda tikai daļu no bildes izgriezuma, Ihagee matstikla bildes aprobežojums pilnīgi sakrīt ar attēla izgriezumu uz plātes. Cena „Ihagee-Patent-Klappreflex“ kamerai, sākot no 390.— v. m.

DRESDEN-STRIESEN 292.

Pieprasat mūsu prospektu:

„DIE SEHENDE KAMERA“
(REDZOŠĀ KAMERA)

„JOZEF POKORNY“ Liepājā

Firma dibināta 1880. gadā

„IRIS“ fotografiskās plates — vecs un iecienīts fabrikāts.**„IRIS“** lietderībā nepārspētas, tās lieto visi modernie fotogrāfi un amatieri.**„IRIS“** plates pilnīgi atvieto ārzemju fabrikātus, bet cenu ziņā daudz pieejamākas.**„IRIS“** plates apbalvotas vairākām godalgām**„IRIS“** plates lietojot, Jūs gūsiet prieku un vislabākos panākumus.**FABRIKA ARI RAŽO:**Bristoles kartonu fotogrāfiem un drukātā-
vām, ziloņu kartonu vizītu kartiņām, pla-
katu kartonu.Lielražojums fotogrāfu kartiņām un paspartu
izgatavošanai dažādos veidos, un moder-
nām tērauda gravīrām.**IRIS** FOTOGRAFISKĀS PLATES FABRIKA

VELVET GREEN

ir dienas gaismā kopējams, bet pie dzeltenas gaismas attīstāms papīrs, kuŗš vienkāršā attīstītājā dod koŗu, zalam pigmenta papīram līdzīgu krāsu. Dabūjams ar pusspoŗu virspusi griestos lielumos no 9×12—30×40 pa 10 lapu iepakujumā.

Cena :

9×12	10×15	13×18	18×24	24×30
Ls 1,20	Ls 1,40	Ls 2,40	Ls 4,30	Ls 7,50

Sabiedrības Kodak pārstāvis Latvijā :

A. Cāļits

Rīgā, Brīvības ielā 2, ieeja no Elizabetes ielas.

Pie

Oko,

RĪGĀ, Aspāzijas bulvari Nr. 8

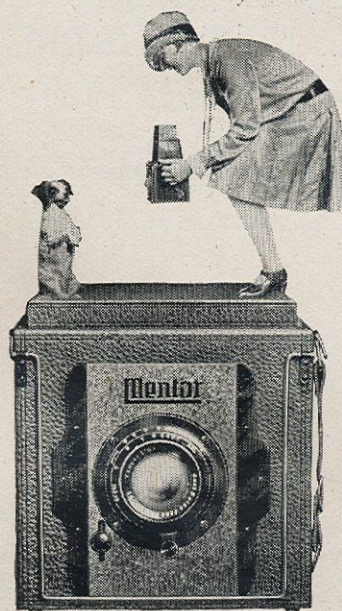
Jūs atrādisiet
vislielāko foto aparātu izvēli
katrā cenas augstumā.

Mūsu grāveji :

Ernemaņa kamera 10×15, 1:6,8;
auma iestādīšana ar skrūves palīdzību Ls 40,—

Pirmklasīga Metalkamera 9×12 ar
2× izvilkumu un Xenar'u 1:3,5
15 c/m., Compurā Ls 135,—

Metala skolēnu kamera 6×9 spoliŗu
filmām Ls 12,—

Jauna, savas cenas vērtīga

Mentor sporta un spoguļrefleksa kamera

MENTOR KAMERAS
ir vienīgas savā veidā. Tās nav parastais seriju jeb masu fabrikats, bet trīsdesmitgadējos piedzīvojumos pārbaudīti modeļi ar visaugstāko precizitāti un vislielāko izturību.

MENTOR DRESDEN-A. 113

„FOTOFILM“

SPECIALVEIKALS PROFESIONĀLAI
UN AMATIERU FOTOGRAFIJAI
ELIZABETES IELĀ 69
(PRETIM VĒRMAŅA DĀRZAM). TĀĻRUNIS 31922

MĒS ATTĪSTAM,
KOPĒJAM UN
PALIELINAM
24 STUNDU LAIKĀ

Mērenas cenas
Solida apkalpošana

BAGĀTA FOTO APARĀTU UN PIEDERUMU NOLIKTAVA
PAPĪRS UN PASTKARTES NO LABĀKĀM ANĢĻU FABRIKĀM
MODERNA AMATIERU LABORATORIJA

LUMIÈRE OPTA

ir visjūtīgākās plates, kādas sastopamas fototirdzniecībā un kuņas dod spēcīgus negatīvus. Ieteicamas sporta uzņēmumiem, uzņēmumiem pie mākslīgas gaismas, kā arī visur tur, kur apstākļi prasa pie uzņemšanas pēc iespējas īsu apgaismošanas ilgumu. Neskatoties uz augsto jūtīgumu, Opta platēm ir smalks grauds un negatīvi noder palielināšanai.

CENAS:

4,5×6	6,5×9	9×12	10×15	13×18
1,50	2,50	4,20	6,—	8,85

Franču sabiedrības „Société Lumière“ pārstāvis Latvija

A. CĀLITS

Rīgā, Brīvības ielā Nr. 2, ieeja no Elizabetes ielas

Platleņķa Aristostigmats 1:9
Dubult-Plazmats 1:4—1:5,5
Saliktais Plazmats 1:4,5—1:6,1
Ģīmetņu Trioplans 1:4,5

no Optiskās iestādes

Hugo Meyer & Co.

Görlitz

ir izpelnījušies no lietotājiem
atzinību un tos tura krājumā

A. Cāļits

Rīgā, Brīvības ielā 2 (ieeja no Elizabet. ielas)

Busch

NICOLA PERSCHIED OBJEKTĪVS

ir vienīgais ceļa vadonis

uz apzinīgu attīstību mākslas portreju un
ainavu fotografijā!

Ainavām un portrejām brīvā gaisā,
event. rokas kamerām :
f = 16,5, 18 un 21 cm

Gaismas spēja 1:4,5 līdz 1:6

Pieprasiet šo brošūru ar parauguzņēmumiem.

Izsūtām pret 1.— vācu markas iesūtīšanu

Emil Busch A.-G. Rathenow

OTO UN RADIO TIRGOTAVA

ADOLF HIRSCH

RIGĀ, L. ZIRGU IELĀ NR. 27
(ŠKŪŅU IELAS STŪRĪ). TĀLR. 28003

PATHÉ-BABY-KINO

aparāti uzņemšanai un kino demonstrēšanai ir vienīgie amatieru vajadzībām un amatieru kabatai piemērotie aparāti. Viņu lietošana neprasa nekādas priekšzināšanas. Lietošanas pamācība klāt ikkatram aparātam. Gatavas filmas demonstrēšanai liela izvēle. Ar Kino-Baby ikvienam iespējams sarīkot mājā, biedrībā, skolā kino izrādes ar ugunsdrošām Pathé šaurfilmām.

Aparātu demonstrēšana ikdienas.

Franču sabiedrības
„Pathé-Cinéma“ pārstāvis Latvija:

A. CĀLĪTS

Rīgā, Brīvības ielā 2 (ieeja no Elizabetes ielas).

OSRAM
NITRAPHOT
UZŅEMŠANAI
MĀJĀS.

KOSMOS PHOTOGRAPHICS LTD.

LETCWORTH-HERTS
 (ENGLAND)

Sava nepārspējamā labuma dēļ, plaši pazīstamais un iecienītais Anglijas ražojuma **foto-papīrs**:

»Kosmos - Bromide«

fotografu-rodnieku vajadzībām papīrs un pastkartes četros dažādos cietuma grādos: mīksts, normāls, ciets un extra-ciets.

»Kosmos-Novex«

ideālais gāzes gaismas papīrs amatieriem. Lietojams arī bez laboratorijas!

»Novex« —

normālais, novilkumiem no labiem negatīviem.

»Novex« —

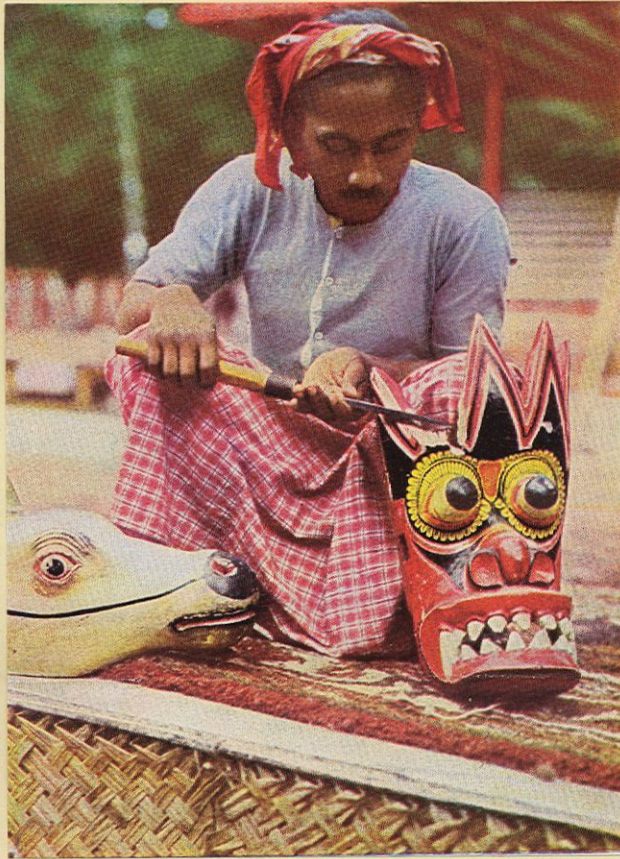
kontrastīgais, vāju negatīvu novilkumiem.

N. B. Pieprasiet bezmaksas paraugus!

Arvien krājumā pie Baltijas valstu pārstāvjiem

A/S. FOTO-RADIO-CENTRALE A. LEIBOVICS

Rīgā, Kr. Barona ielā 2, tālr. 20661.

Reprodukcija no uzņēmuma ar „Agfa“ krāsu
(autochrom.) platēm.

FOTO UN KINO AMATIERU ŽURNALS.

Latviešu Fotografiskās Biedrības, Rīgā, Liepājas Fotografiskās Biedrības un Jelgavas Fotografiskās Biedrības oficiālais organs.

Izdevniecība: „Objektivs“, Rīgā, Ausekļa ielā 5—15.

Iznāk vienu reizi mēnesī. Abonešanas maksa Ls 10.—gadā, Ls 5.—pusgadā. Sludinājumu maksa pēc tarifa.

Nr. 1.

Janvaris

1929

Visiem foto-mākslas draugiem.

Ievērojot speciāla foto- un kino amatieru žurnāla trūkumu un sekojot šai nepieciešamai vajadzībai, esam nolēmuši izlaist tādu zem nosaukuma «OBJEKTIVS». Ceram, ka tas atradīs visur piekrišanu un amatieri neliegsiet viņu pabalstīt, gan iesūtot uzņēmumus, savus novērojumus pie fotografēšanas,

aizrādījumus u. t. t., kas varētu palīdzēt žurnālu izveidot, gan abonējot, jo cena nolikta neskatoties uz visai lieliem izdevumiem tikai uz Ls 10.—gadā ar piesūtīšanu. Tikai tādā veidā mums izdosies ar kopējiem spēkiem savu foto-žurnālu izkopt un uzturēt.

žurn. «Objektivs» redakcija.

Amatieri, mācāties iegūt sev draugus!

Fotoamatieris ar savu mākslu vieglāk nekā dažs labs cits var iegūt labvēļus un pateicīgus draugus. Tas nenozīmē, ka viņam par katru cenu katrs no saviem pazīstamiem jādabū uz bildes, bet gan, ka viņam, cik atturīgs un taupīgs tas arī nebūtu ar uzņēmumiem, tiem, kuŗus tas uzņēmis, vai kuŗiem vispār ir personīga interese pie viņa uzņēmumiem, tiešām arī jāpiesūta uzņēmumi, ja tie izdevušies.

Nekas tā nekaitē amatiera fotografijas un amatiera cieņai, kā ja amatieris ar lielu sviniību, veciem un jauniem un pat nejaušu paziņām piedaloties, izdara personu, lietu un skatu uzņēmumus, kuŗus neviens nekad nedabū redzēt.

Vecs, gudrs sakams vārds māca, ka tam, kas saka A jāsaka arī B. Uzņēmums ir sa-

vā ziņā solījums, kuŗš būs piepildīts tikai noliekot priekšā, vai dāvinot novilkumu. Ar katru aparāta uzstādīšanu, katru vienu grupas sastādīšanu dalībniekos tiek modinātas cerības, kuŗas ir jāapmierina, ja negrib lai fotografētāju uzskata par nemākuli, egoistu vai vārda lauzēju.

Es ņemos apgalvot, ka nav lētāka, drošāka un vienkāršāka līdzekļa iegūt draugus, kā ja tu tiem, kuŗus tu esi uzņēmis, katrā ziņā dod arī novilkumus.

Tev kādā vasaras izbraukumā ir bijis gadījums iepazīties ar citiem zaļumniekiem, tu kopā ar viņiem esi pavadījis neaizmirstamus brīžus dzimtenes dabas krāšņumiem bagātās vietās, esi kopā sagaidījis saules lēktus un vakarējis saulei aiz apvāršņa nogrimstot, un tu ar savu kameru esi varējis uzņemt brī-

nišķīgus skatus, ar vārdu sakot, radīt vērtīgas atmiņas, kas citiem nebij iespējams.

Ceļi šķīpas, jūs esat mācījušies pazīt un cienīt viens otru, bez šaubām viss tas atkal izgaisīs, ja kopējos piedzīvojumus nebūs iespējams uzturēt dzīvus. Bet cik bagāts jūtas ar uzņēmumiem apveltītais, agrākais ceļa biedrs, ar kuŗu kopā pavadīti jauki brīži, saņemdamš šos atmiņu skatus. Piepeši toreizējais izbraukums, skaistākās stundas kādā no gadiem top paliekošas priekš viņa, jo tās viņam tagad pieder uzņēmumā. Tas var arī citiem ļaut baudīt no tā, ko tas pats ir baudījis, viņš ir kļuvis bagātāks, un vēl pēc gadiem noraudzīdamies ceļa biedra atceres uzņēmumos, tas būs viņam pateicīgs par viņa laipnību.

Gadi paiet, jūs nonākat toreizējā svešā ceļa biedra dzīves vietā, jums tur ir kādas darīšanas un jūs varat būt pārliecināti, ka atradīsat tur palīdzīgu draugu, kas jums labprāt sniegs labu padomu.

Man pa tiem daudzajiem gadiem, kuŗos es nodarbojos ar foto sportu, bieži ir nācis priekšā, ka es bērnu, kuŗu es kādreiz nejauši biju nofotografējis, sastapu kā pieaugušu cilvēku, kuŗš ar pateicību atcerējās bērnu dienu uzņēmumu un stāstīja, ka vēl šodien glabājot to, kā savu jaunības laika dokumentu. Es esmu uzņēmis dažu labu jautru grupu, un pēc gadiem, kad viens un otrs dalībnieks bij miris, es pakalpalicējus vēl varēju iepriecināt ar kādu novilkumu vai palielinājumu no grupas bildes.

Katram labam uzņēmumam savā ziņā ir mūžīga nozīme! Manās mapēs glabājas bildes no agrākiem laikiem, kuŗas vārda pilnā ziņā ir kļuvušas vēsturiskas un tikai vēl tagad ieguvušas savu īsto vērtību.

Pasaules kara laikā es trīs gadus, līdz kamēr mani ievainoja, pavadīju dažādās frontēs kā kara korespondents. Visos manos gājienos mani pavadīja kamera un es uzņēmu visu, kas man likās ievēribas cienīgs. Nekad es neaizmirsu atsevišķām kara vīru komandām pēc aiziešanas nosūtīt pa serijai no saviem uzņēmumiem un vienmēr, atkal atgriezdamies, es jutu, ka esmu ieguvis sev paliekamus draugus.

Jums bieži būs izdevība uzņemt kādas mazas svinības kādā biedrībā, kādu vietēju sarikojumu, ja jūs šos uzņēmumus darīsat pieejamus dalībniekiem, jūs būsāt sagādājuši viņiem ne tikai dārgas atmiņas, ko aroda fotogrāfs nekad neizdarītu, bet arī pacēlušī svinību nozīmi dalībnieku acīs, kā arī foto-amatiēra cieņu.

Protams arī šē par visām lietām nedrīkst aizmirst taktu, kāds nepieciešams amatierim, ja tas grib palikt korekts fotosportists. Šis takts, kā izdarot uzņēmumus, tā dodot bildes ir no vislielākā svāra. Šī takta sajūta jums teiks, ka visur tur, kur rīkojas profesionāls fotogrāfs, amatierim jānoiet pie malas. Ja tos pašus uzņēmumus ir pagatavojis profesionāls fotogrāfs, cilvēks, kuŗš ar to pelna maizi, tad tā būtu neļģita konkurence, tāļak stāvošiem piedāvāt kaut tikai vienu novilkumu pat par velti. Amatieris nekad nedrīkst uzbāsties un piesolģties uzņemt. Jāsaudzē ir stādģjumi un iežogojumi, savas patģkšanas dēļ nekad nedrģkst kaitģt citiem.

Zinams, daģš teiks, ka viņģš labprāt būtu devis savus uzģņēģumus, ja nebģtu izdevģmu. Bet lai tas apdomģ, kas šģ raksta pirmģs rģndģs sacģts, ka tģ viņģš visģlģtģkģ kģrtģ iegģst sev draugģs un nodģbģna jaunģs, bieģģ ļģti izdevģģģus sakarus.

Tģ kamera fotoamatiģra rokģs, kuŗģ prot ar viņģu rģkģties, kļģst par sabģiedrģskģ talģsmģnu; protams, bildģmģ jģbģt labģmģ, jo citģdi ar dģvanģu tiek panģkts pretģjģģģ. Bģldģs saģņģmģģģ jģtas vģlģģģ, un dģvinģdamģ

«Saule un vģze».

Ed. Gaiķģģģ, Jelgavģ.

I. vieta Jelgavģs fotogr. b-bas sacensģbģ 1927.g.

«Miglains rīts».

I. Kalcenau, Jelgavā.

sliktus uzņēmumus, jūs kā cilvēks un fotogrāfs zaudējat no savas vērtības citu acīs.

Tādēļ padomājiet labi, vai bilde to, kuram tā domāta, patiesi arī iepriecinās. Ja bilde, pēc tam, kad jūs to esat pārbaudījuši, jūs neapmierina, tad labāk nedotiet to tālāk. Nedodiet pārāk daudz novilkumu vienā reizē, lai dāvana neliktos mazvērtīga. Labāk lai no jums lūdz turpmākās bildes un uzņēmumus. Tikai tas īsti liecinās par

jūsu panākumiem un rādīs, ka dāvana ir patikusi. Tādēļ, amatier, dalies ar citiem savos ražojumos, lai tev pašam būtu vairāk prieka no viņiem. Neesi arī sīkumīgs un īgns, ja cerētā pateicība par tavu labo darbu un labo gribu izpaliek! Esi pats savs tiesnesis, pats savs kritiķis un centies iegūt sev draugus, tev viņi ļoti var noderēt šīs bēdīgos laikos, kad valda skaudība un nenovēlība.

(Pēc «Photofreund»).

Ziemas darbs fotografijā.

Uzskats, ka pelēkajās ziemas dienās, ja nav sniega, nav vērts fotografēt, ir gandrīz vispārējs. Šis uzskats tomēr tikai pa daļai ir pareizs, tas ir tādā ziņā, ka vēlams pēc iespējas ierobežot momenta uzņēmumu skaitu. Citādi arī dienās, kad gaismas ir maz, var fotografēt ar vislabākiem panākumiem. Kailie koki, melnie tūrumi, zaļpelēkās pļavas, pār kuņģiem guļ miglas dūmakas, kas aizsedz skatu, savā nedzīvā bezkrāsainībā saplūst vienmuļīgā, skumjā ainā. Tas bez šaubām ir tā. Bet vai pavasarī, vasarā un agrā rudenī mēs daudz reiz neesam nākuši pie rūgtas atziņas, ka krašu bagāts dabas skats, kas darija prieku mūsu acij, fotografiski tikai ļoti nepilnīgi bij lāvis atveidoties un pozitīvā nepavisam mūs neapmierināja? Tagad mūs nevil mirdzošā krāsainība, un ja tās izbālūšās krāsas, kādas vēl ir redzamas, negatīvā arī izpaliks, tas uzņemamās ainavas raksturu grozīs tikai mazā mērā. Vismaz krāsu iztrūkums vēlā rudenā vai ziemas uzņēmumos bez sniega, ne tuvu nespēlē tādu lomu kā parasti, un fakts, ka mēs taisni tāi gada laikā, kuŗš visplašākā mērā pielaiž savu savādību fotografisku atveidošanu, atstājam kameru mierā, tikai mazā mērā ir attaisnojams. Zinams, var jau celt iebildumus, ka dienas ir īsas, ceļi un laiks pa lielāki daļai slikti, un tikai reti kāds saules

stars atdzīvina pelēko vienmuļību. Tas bez šaubām ir pareizi, bet šos trūkumus bagātīgi atsver citas lietas, kuŗas runā par labu fotografēšanai tumšā laikā, kad gaismas ir maz. Un tās būtu sekošās: caur kailiem koku zariem atveras dažs labs gleznains skats, kas vasarā bij pilnīgi aizaudzis. Tā piemēram taisni vecas, interesantas architekturas bieži krīt acīs tikai pēc lapkrīša. Bez tam vēl, tagad var iet gandrīz vai pa katru pļavu un katru lauku, un tā mēs uzņēmuma vietas izvēlē neesam tā aprobežoti kā vasarā. Ceļi un šosejas, kuŗi vasarā bij gludi, kā galds, tagad ratu sliedēm izvagoti, un dubļi, cik nepatīkami tie arī neliktos citiem cilvēkiem, ar savām pikām, bedrītēm un ūdens pelķēm ienes dažādību bildē, bieži noderdami kā izdevīgs priekšplans. No mākoņu grupu un saules gaismas uzņemšanas zināms bieži būs jāatsakās. Tas pieder pie šī gada laika īpatnībām. Bet arī ļaunums nav bez sava labuma, un to, kas skatam trūkst no saules gaismas, plastikas un mirdzuma, tas mums jāmēģina izlīdzināt ar smalko notonējumu, kādu rada dūmakainais gaiss. Lai panāktu zināmu tāluma iespaidu tādēļ sevišķs svars ir liekams uz priekšplana izvēli. Tikai priekšplans izveidosies skaidri un noteikti, visas citas uzņēmuma daļas līdz ar attālumu kļūs arvienu

«Pēdas sniegā».

P. Kalniņš, Jelgavā.

«Slēpotāja».

Uzņ. ar Zeiss-Tessar'u.

maigākas un mīkstākas. Gleznotājs tādu tāluma izgaīšanu sauc par gaisa perspektīvi. Ar prasmi izvēloties uzņemamo ainavas daļu, šādi motīvi arī fotografijā atstāj gleznainu iespaidu, sevišķi tad, ja izdodas kādu ezeriņu vai upīti, kurā koki atspoguļojas, uzņemot bildē līdzī. Bet bezkrāsainās, vienmuļās debesis, ja viņās negadas mākoņu — nedrīkst ieņemt par daudz lielu telpu un apvārkšņa līnija tādēļ pacelama pēc iespējas augstāk.

Sniega ainava drīzāk ierosina amatieri, lai gan tā prasa daudz vairāk iestrādāšanās un tehnisku zināšanu, nekā ziemas skats bez sniega. Tādēļ taisni ziemas ainavu uzņēmumi ļoti bieži nepadodas. Visizdevīgāki tie ir tad, kad saule apspīd tikko uzsnigušu sniegu. Tad ir prieks strādāt, jo jaukā gaismas un ēnu rotaļa bez grūtībām ļauj uzņemties, līdzeno sniega lauku vienmuļību stipri ceļ šie ēnu plankumi, un zilais gaiss, kurš notonējas pozitīvā, lielā mērā pavairo bildes iespaidu. Bet saulainu ziemas dienu nav visai daudz, un ja mēs taisamies ceļā pašā spožākā saules gaismā, tad bieži vien viss saules gaīšums ir jau atkal pagalam pirms vēl mēs esam pie mērķa. Bet ļoti labi var strādāt arī bez saules, protams, tādā gadījumā ir nepieciešami daži citi noteikumi, jo kad nozudis ir spožais saules apgaismojums, kurš vienmuļo sniega baltumu sadalīja tūkstoš toņos, no apzīlinoši baltā līdz vistumsāki zilam, mēs redzam tikai skaidro sniega

baltumu, kurā ķermeniskumu iezīmē tikai ārkārtīgi maigie un mīkstie ēnu plankumi. Mums tomēr jāmēģina arī bez saules izvēlēties skata daļu, kurā gada laika raksturīgās īpašības gleznaini izteiktos. Pie tam, pirmām kārtām, jāizvairās no lielākiem, vienādi notonētiem plankumiem. Kad uz mitras zemes uzkrītis jauns sniegs, tad ratu sliedes un pēdas ir skaidri redzamas. Tās arī šē var ļoti labi izlietot kā priekšplanu, un ar to jau daudz kas ir iegūts. Ja gaiss ir dūmakains, tad attālāki priekšmeti, piem. koki, kuri tuvumā liekas gandrīz silueteim līdzīgi, atkāpjās atpakaļ un neatstāj vairs tik cietu iespaidu kā tuvumā. Atliek pārvarēt vēl kādu lielu grūtību. Sniegu apklāti jumti un koki, kuri paceļas gaisā, vispār nemaz neatdalās no bālgani pelēkām debesīm, tā kā īstenībā, un gluži dabīgi arī pozitīvā, sniegs un gaiss saplūst kopā. Tā tad, vai nu jāizvēlas daļas skats tā, kā šis fakts atkrīt, vai, ja tas nav iespējams, tad pozitīvs attiecīgi jāapstrādā. Šim nolūkam ņem nedaudz pulverizētas melnās krāsas, grafīta, vai melnā krīta, izrīvē pamatīgi ar vates vīkšķīti uz balta papīra un ieberzē tad debesis, kurās palikušas baltas, ar konturām sevišķi daudz nerēķinoties. Kad tadā kārtā izdabūts vienmērīgs, pelēks tonis,

«Ziemas saule».

S. P. Krancovs, Charkovā.

Uzņ. ar Meyera dubult-plazmatu 1:4, F = 15 cm.

tad sniegu, kuŗš guļ uz jumtiem un kokiem noberž gaiŗāku ar nospicētu gumijas gabaliņu. Šāda ricība, protams, ir iespējama tikai ar nespoŗdrām vai grumbuļainām bromsudrabā vai gāzes gaisma papīra bildēm. Atradīsies ļaudis, kuŗi tādus paņēmienu atradis par nepieļaiŗamiem, bet daŗos gadījumos cits nekas neatliek, ja negrib apmierināties ar pilnīgi neizdevuŗos pozitīvu. Pietiek piedot gluŗi vieglu, pelēku toni, un bilde pārsteidzoŗā kārtā no tā tūlin manto, pie kam nemaz nav manāms, ka ņe būtu darbojuŗs rokas. Ir arī ļoti grūti uz sniega redzamo tumŗo priekŗmetu toņa stiprumu kaut cik pareizi atdot. Koku ņtumbriem, tumŗām ēku daļām un citām lietām ir nepiecieŗams daudz ilgāks apgaismoŗanas ilgums, nekā gaismu atstarojoŗam sniegam. Ja apgaismojums ir bijis pārāk īss, tad ņi kļūda, jau bildi attīstot, kļūst redzama, jo izrādās, ka sniegu klātās daļas ir attīstījuŗs pietiekoŗi, bet tumŗās daļas vispār nemaz nekļūst melnas. Pozitīvā viņas tad liekas gandrīz pilnīgi melnas un par daudz asi nodalās no bildes sniegainām daļām. Tādēļ apgaismoŗana izdarāma labāk ilgāku nekā īsāku laiku. Pārāk attīstītās sniega daļas ļaujas pēc tam novājināties, bet ar par maz apgaismoŗiem negatīviem pa lielākai daļai nekas vairs nav iesākams.

Daudzi sūdzas, ka uzņemot personas sniegu klātā apkārtnē, sejas pozitīvā liekas pārāk tumŗas. ņai parādībai ir tie paŗi iemesli.

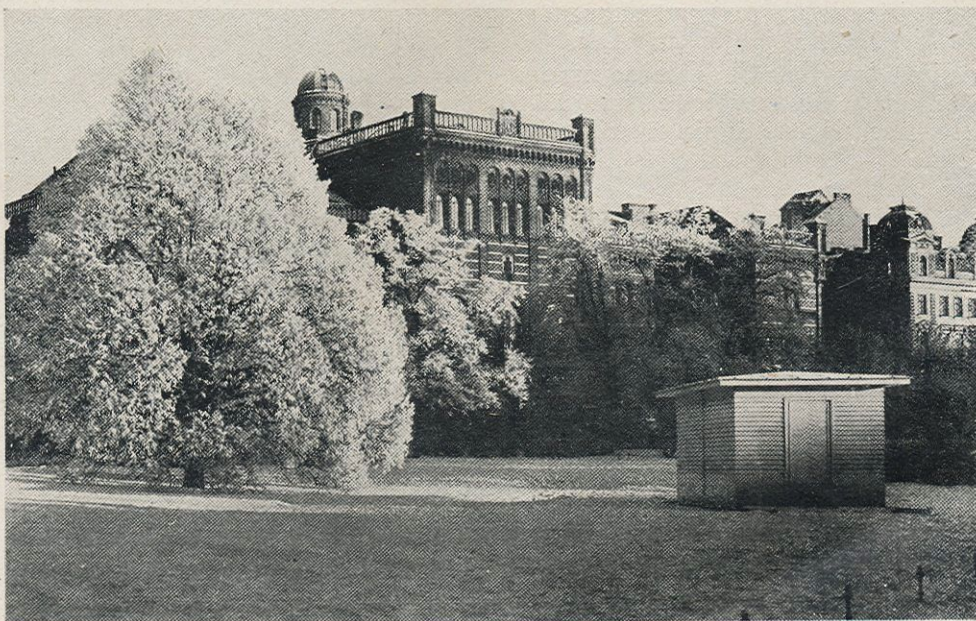
«Ziema Alk kalnos».

H. Stallbaum-Karalauŗos.

Uzņ. ar Meyera dubult-plazmatu 1:4, F = 15 cm.

Sejas krāsa, kuŗa no aukstuma vēl bez tam gandrīz vienmēŗ ir stipri sārta, prasa citādu apgaismoŗanas ilgumu, nekā sniega masas. Ir grūti ņe panākt vēlamo kompromisu. Ja galveno svaru grib likt uz skaidru sejas nozīmēŗanu, tad apgaismojuma stiprums piemērojams sejas krāsai. Sekas būs tās, ka pārējās bildes daļas būs stipri pārgaismotas. Izvēloties labu ortochromatisku negatīvu materiālu un pēc iespējas lielu diafragmu būs sasniedzami samēŗā labākie panākumi.

G. Dziengels.

«Ziema».

N. Leibovics, Rīgā.

Uzņ. ar «Kosmos» platēm.

Fotografiskie motīvi.

Sava labā puse ir pat līdz apnicībai daudzīnātajam faktam, ka fotografēšanas materiāli ir kļuvuši pārāk dārgi. Lieta tā, ka vairs netiek tik daudz fotografēts bez jebkāda apdoma kā agrāk, vispār vērojama rūpīgāka un kritiskāka motīvu izvēle. Agrāk vienas dienas izbraukumam vai gājienam parasti mēdza ņemt līdzīgu savu duci plašu, un ātrāk no miera mešanas nebija ko domāt, kamēr tās visas nebija izlietas. Gan jau tad kaut kas no visa tā būs derīgs un lietojams, tā parasti mēdza sevi mierināt. Bet bieži jau pie attīstīšanas izrādījās, ka notikusi vilšanās. Nekas, gan citreiz laimēsies labāk! Cik maksāja ducis plašu, tas bija nieks.

Tagad mums liekas pietiekoši, ja izbraukumā fotografiskos nolūkos ņem līdz divas līdz 3 plates, un tagad mēs daudz rūpīgāk cenšamies pārnest uz māju kaut ko vērtīgu. Žēl, ka nav iespējams krāt statistiskas ziņas par to, kādā mērā uzņēmumi šai ziņā pārvērtušies, salīdzinot ar agrākiem laikiem! Tādā gadījumā varbūt izrādītos, ka agrāk no katrām 20 bildēm izdevusies bij viena, kamēr tagad veiksmīgs ir katrs trešais uzņēmums.

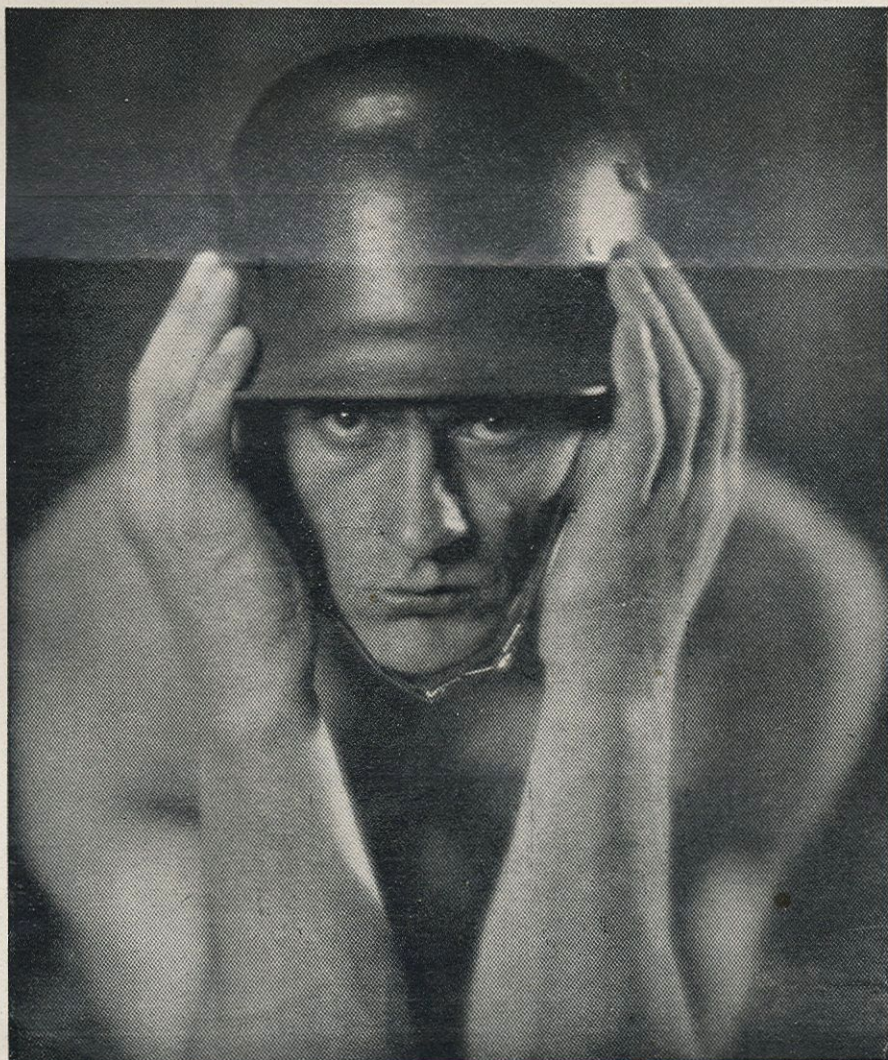
Bet vēl arvienu atrodas cilvēki, kuri, apgādājušies ar fotografiskiem materiāliem bagātīgā mērā, sūdzas, ka viņiem trūkstot motīvu. Diemžēl nav vēl izgudrotas piemērotas brilles, kuŗas tādiem ļaudīm varētu līdzēt, jo nav ne mazāko šaubu, ka viņi ir sisti ar aklību, kuŗa tos kavē izšķirt, kas ir fotografiski interesants. Gluži nedziedināma šāda aklība tomēr nav.

Lielpilsētniekam liekas, ka viņam jābrauc uz laukiem fotografēt, un laucinieks domā, ka lielpilsētā notiek daudz kas vairāk nekā viņa tuvākā apkārtnē. Protams, ka nevienam no viņiem nav taisnība.

Jau ielas dzīve vien lielpilsētā sniedz vairāk nekā pietiekoši daudz interesanta materiāla. Zi-

nāms, šim nolūkam ir vajadzīga ļoti laba momenta kamera. Bet lielpilsētniekam bez tam vēl ir izdevība uzņemt daudz dažādu raksturīgu arhitektūras skatu, pie kam tam jāstrādā ar statīvu. Lauciniekam ir izdevīgāk tādā ziņā, ka viņam nav nepieciešama momenta kamera ar pirmklasīgu optiku.

Bet tehniskā puse nav tas galvenais. Katram amatierim vajadzētu interesēties par kādu zināmu noteiktu uzņēmumu veidu, un visus šādus uzņēmumus tam vajadzētu plānveidīgi vākt. Pie darba tā tad vajadzētu stāties ar zināmu mērķi un nevis fotografēt visu, kas gadas ceļā. Ja šis mērķis saskan ar amatieŗa parasto darba lauku, jo labāk. No šī viedokļa raugoties, sevišķi izdevīgi nostādīts ir būvmeistars, kuŗš visur atradis daudz celtnieciski interesanta materiāla, pie kam viņam nebūt nav jāaprobežojas tikai ar ve-

Portreja-studija «Kareivis».

A. Limandts, Jelgavā.

«Darba drudzis».

Em. Borrenbergen, Antverpenē.

cākām būvēm. Skolotājam, mežkopim un lauksaimniekam sevišķu patikšanu varētu sagādāt dabas zinātniski uzņēmumi. Bet tie daudzie, kuŗiem viņu parastā nodarbošanās nesniedz nekādus fotografiskus ierosinājumus, lai izvēlas sev speciālu nozari, kuŗā tiem būtu interese darboties un kuŗa tiem visvairāk būtu piemērota. Ja piemēram kāds izvēlas par savu speciālo nozari visu, kas stāv sakarā ar lauksaimniecību, tad šī uzdevuma viņam pietiks visam mūžam. Tur tas vispirms var piegriezties lauku māju ārējai celtniecībai, tad nāk ēku iekštelpas, mājas lopi, ļaudis mājas un lauku darbos un daudz kas cits. Tādai veselai, aptvepošai nozarei ar plašāku saturu katrā laikā būs sava vērtība, kuŗu pie reizes pat varēs likt lietā. Jau tagad daži amatieŗi ir daudz panākuši, uzņemdami meza putnus un citus sīkus dzīvniekus. Plānveidīga atsevišķu koku fotografēšana, kuŗos uzkrītošā kārtā vērojamas savas sugas īpatnības, ir ārkārtīgi interesanta, un vai nav skaisti, ja jums ir sakrāta vesela izsmelšana kolekcija tādu koku tipu? Ja pieskaitām arī vēl koku sugas, kas ievestas no svešienes bet pa simtiem gadu ieguvušas pie mums pilsoņu tiesības, mums nebūs daudz mazāk par simtu atsevišķu koku sugu.

Krājot sīkaku meža un pļavu stādu, zaļu, paparžu, sūnu, sēņu un staipekņu uzņēmumu,

vienmēr varēs uziet ko jaunu, jo dabas dažādība ir neizsmeļama. Vecu lauku baznīcu, mācītāja māju, vai kapsētas pieminekļu vākšana sniedz ārkārtīgi daudz ierosinošas un arī gleznainas vielas. Kam daudz iznāk apkārt braukāt pa dažādām vietām, lai krāj muižu, pilsdrupu un pilsētiņu uzņēmumus, un kas saistīts pie vietas, varbūt atradīs patiku fotografējot mājas dzīvniekus, vecas, interesantas dzīvojamās un saimniecības ēkas, dzirnavas, darbnīcas un t. t.

Visi tie, kas būs izvēlējušies kādu speciālu nozari, ne katrreiz izbraukumos uz vietām atradīs kautko jaunu, sevišķi, ja tie jau kādu laiku būs vākuši uzņēmumus. Bet priekš dzimtenes dabas savādībām un daiļuma viņiem nevienam netrūks saprašanas, un skaitai ainavai, ja tā fotografēšanai būs parocīga, viņi neviens nepaies gaŗām neapsvēruši, vai nebūtu vērts izdarīt uzņēmumu. Še krīt svarā kāds apstāklis, kuŗam priekš šāda veida uzņēmumiem ir izšķiroša nozīme—tā ir pareiza skata daļas izvēle. Šī vienkāršā lieta, kuŗa darbiniekam, kas jau ir ievingrinājies, liekas pati par sevi saprotama, dažreiz nepadodas pat veciem fotografiem, kuŗi savos uzņēmumos gan panāk ievērojamu tehnisku gatavību, bet gleznainais iespaids viņu bildēs pilnīgi izstrūkst, un ievingrinātu aci tās nepmierina. Šādos gadījumos gandrīz vien-

mēr atkārtojas viena un tā pati kļūda. Pado-
damies ainas krāsainībai un dažādībai, foto-
grafs cenšas iespīest to platē visos viņas ap-
mēros. Dažreiz kļūdu zināmā mērā var vē-
lāk izlabot, ja pozitīvu attiecīgi apgriež, vai
arī ja bildes izskatīgāko daļu palielina. Bet
tādā gadījumā žēl ir lielās plātes, jo plātes
13×18 vai 9×12 vietā būtu pieticis ar plati
6×9. Ne vienmēr tomēr kļūda ļaujas tādā
kārtā izlaboties, un ja uzņēmumu izdarot nav
ievērots pareizais viedoklis, vēlāk nekas
vairs nav līdzams.

Dabas atveidošana fotografiskā ceļā vien-
mēr iespējama tikai izvēlot nelielu daļas ska-
tu, un jo rūpīgāki izvēlēti šie daļas skati, jo
lielākas ir izredzes, ka pozitīvs būs izdevies.
Kam spēja pareizi izvēlēties skata daļu nav
iedzimta, tam jāstudē ievērojamu gleznotāju
un grafiķu darbi attiecībā uz skata daļas iz-
vēli un kompozīciju un jālasa par šiem jau-
tājumiem. Zināms, lieta šē nekādā ziņā ne-
grozas ap mākslas darbu radīšanu fotografi-
skā ceļā, bet gan ap to, ka pie fotografiskiem
atveidiem mums jāpieturas pie tiem pašiem
skaistuma likumiem, kādi jāievēro māksli-
niekiem. Šie skaistuma noteikumi pastāv
galvenā kārtā bildes sadalīšanā priekš, vidus
un dibensplānā, pareizā gaišo un tumšo ma-
su iedalīšanā un galveno līniju harmoniskā
virzienā. Jo ierobežotāku skata daļu foto-
grafs izvēlas, jo mazāk tam būs iespējams
grēkot pret šiem likumiem.

Ja arī būs atrasts uzņēmumam piemērots
motīvs, uzņēmumam bieži vien būs jāizpa-
liek, ja patreizējais saules stāvoklis to nepa-
laidīs. Apzinīgs fotografs tomēr atkal at-
griezīsies pie šī motīva citā dienas vai gada
laikā. Dažreiz tas atkārtosies trīs līdz čē-
tras reizes, bet reiz tomēr izdosies mērķi sa-
sniegt. Un tad iznākums, ja tas būs apmier-
inošs, nebūs nejaušs gadījums, bet plānveidī-
ga darba sekas un sagādās mums tādēļ sevi-
šķu prieku.

Visu varbūtību rūpīga pārlikšana pirms
uzņēmuma pa lielākai daļai būs lieka, izda-
rot speciālu uzņēmumus kolekciju vākšanas
nolūkā. Še elementārie likumi par bildes uz-
būvi tikai tik tālu paliek spēkā, lai nebūtu
jāuzdužas uz rupjām kļūdām, jo ar šīs sugas
uzņēmumiem mūsu nolūks nav panākt glez-
nainu skatu, bet vienkārši tikai pēc iespējas
pareizu attēlu vai skatu, kurū vērtība pastāv
pašā uzņēmuma saturā un nevis bildes uzbū-
vē un atveidojumā.

Arī fotografam jāstrādā savām spējām pie-
mērojoties, neuzstādot mērķu, kurī tam nav
pa spēkam. Tas padziļinās savas dabas zi-
nātniskās vai kultūrvēsturiskās zināšanas, ja
savā fotografiskā darbībā pievērsīsies kādai
speciālnozarei, un kā čakls kolekciju vācējs
tas bez šaubām padarīs vērtīgāku darbu, ne-
kā vidējs ainavu fotografs.

G. DZIENGELS.

«Vasaras skats».

Georgs Huffliess, Minchenē.

Uzn. ar Perutz-pakfilmu.

Fotografa „lielā veļa“.

Ja katrs fotografs būtu ķīmiķis, tad arī fotografijā mēs neredzētu tik nepieļaujamas «pančkāšanās», kā līdz šim un tad arī fotografija droši vien iekarotu citādu stāvokli kā līdz šim.

Ja jūs iemetisiet aci vienā otrā «tumšā» istabā, tad droši vien arī jūs pārņems savāds baigums! Kas gan tik netiek saukts par «tumšo istabu!» Neviena pagrabs nav par mitru, neviena paspārne par gatšu, lai zem viņām nenorisinātos tāda darbība, kuŗa baidās dienas gaismas. Protams, vienu — otru reizi šādai rīcībai ir savs attaisnojāms pamats un ne par tādiem gadījumiem būtu jālauž šķēpi; bet ja šādas parādības sastopamas pie profesionāliem (jeb arī pie amatieriem, kuŗiem iespēja labāki ierīkoties), tad tiešām jābrīnās, ka cilvēkam tik maz rūp savas paša ērtības un darba rezultāts. Tīrība ir fotografijas *conditio sine qua non* un viņa jāievēro ne tik vien fotografisko procesu izvešanā, bet gan arī pārējā — ja tā varētu teikt — fotografiskā dzīvē. Reizi pa reizei jāizved tīršana — «lielā veļa» — pie kuŗas lai būtu atļauts mazliet sīkāki apstāties.

Sāksim no foto-aparāta. Katrs aparāts pa laikam jāatbrīvo no putekļiem, kuŗi sakrājas galvenām kārtām plēšās. Putekļus vislabāk izsūkt ar putekļu sūcēju, bet var izlidzēties arī ar elektrizētu stikla caurulīti. Kasetu atvilkņi (Schieber) izvelkami, ja kasete stāv ilgāku laiku tukša, lai plīša sariņi varētu atgūt savu elastību. Tam pašam nolūkam ieteicams izvilkt matstiklu no aparāta.

Objektīva lēcu virsmām uzpūst dvašu un pārslaucīt ar t. s. «Josephspapier». Audeklis, sevišķi rupjš — šim nolūkam nav ieteicams, jo viņā var iekļūt kāds smilšu graudiņš, kuŗš saskrāpēs lēcas virsmu.

Šāda švītra jāaizsviež ar melno ķīniešu tušu — pretējā gadījumā šāda švītra dos uzņēmuma aizmiglojumus, pateicoties viņā radošamies refleksiem.

Pats par sevi saprotams, ka pie slēdzēja lai jāievēro, nav jāpieskaņas; izņemot nepatīkšanas no tā nekas neiznāks. Kameronas iekšpusē visām daļām jābūt nespoži-melnām — citādi refleksu rašanās un bildes aizmiglošana ir garantēta. Vainīgās vietas rūpīgi jāpārklāj ar matlaku. Filtri un papildlēcas jātīra tāpat, kā objektīvs ar «Josephspapieru», pie kam līcētie filtri jāargā arī no pēkšņām temperatūras maiņām.

Metāla kasetes jāargā no rūsas, ierīvējot viņas vajadzības gadījumā ar niecīgu daudzumu tīra vazelīna. Norīvētās vietas jāaizsmērē ar melnu matlaku un kasete vienmēr jāizslauka no putekļiem.

Arī metāla statīvu caurulītes jāiesmērē ar vazelīnu, kuŗš pasargā viņas no priekšlaicīgas nolietošanas.

Koka statīviem šīnī ziņā priekšroka, jo viņi vispār mazāk padoti nolietošanaī.

Attīstītāja un fiksažas vannīņas pērkot jāraugas uz to, ka viņu materiāls pielautu viņas bieži viegli un pilnīgi izmazgāt. Vislabākais materiāls būtu stikls, vismazāk ieteicamais — papier maché. Emaljēto vannīņu un porcelāna emalja saplaisā, plaisās iesūcas ķimikālijas un trauks vairs nav dabūjams tīrs. Ceļojumā lietojamas arī celluloida un pat papier maché vannīņas. Tas pats attiecināms arī uz menzūrām un piltuvēm. Jāievēro tikai, ka celluloida traukos nedrīkst liet nedz amylacetāta, nedz acetona, jo pēdējie šķīdina celluloidu. Tūdaļ pēc lietošanas visi trauki jāpārskalo ar tīru ūdeni un jānosusina. Pēdējais sevišķi jāievēro pie papier-maché traukiem, kuŗi mitrumā bojājās ļoti ātri. Ja trauki tiek mazgāti pēc katras manipulācijas, tad «ģenerāltīršana» jeb t. s. «lielā veļa» gandrīz pilnīgi atkrīt. Tikai dažī šķidrūmi (piem. zelta fiksaža) dod nogulšņus, kuŗi ar vienkāršu mazgāšanu nav noskalojami. Arī dažī attīstītāji un fiksaža dod ar laiku nogulšņus uz pudelju sienām, kuŗi parastiem līdzekļiem grūti nomazgājami. Stikla trauku tīrīšanai Lumière ieteic sekošu (event. arī koncentrētāku!) šķidrūmu: 1000,0 ūdens + 60 kalija bichromāta + 60 konc. sērskābes. Stikla traukiem piepalīdz ar lupatu, pudelēm — ar smalku smilti. Tā kā chroma savienojumi ir ļoti indīgi, tad šādas operācijas izvešanai nepieciešamas absolūti veselās, neievainotas rokas; vēl labāki operāciju izdarīt ar gumijas cimdiem.

Fiksējamās traukus ieteicams lietot vienīgi operācijām, kuŗām darīšana ar fiksažas sāli (Farmera novājinātājs, zelta fiksaža, u. t. t.). Visām pudelēm jābūt etiķetēm, kuŗas pēc aprakstīšanas jānoliek ar caponlaku, negatīvlaku jeb kollodiju. Lēnās attīstīšanas trauki (sevišķi cinka) uz visrūpīgāko jāizmazgā un jānožāvē tūdaļ pēc lietošanas. Ja tas nav iespējams, tad jāizskalo ar tīru ūdeni (pēc iespējas rūpīgāki) un jāatstāj stāvēt ar ūdeni pildīts. Metāla platu klameri, t. s. «brauzes» u. tml. jānovāra, jānosusina un jānoglabā sausā vietā. Negatīvu netīro stikla pusi notīra ar avīzes papīru, uzpūšot iepriekš stiklam dvašu. Matlaku nomazgā ar spirtu. Vecām, nederīgām platēm noplūdina emulzijas kārtu siltā, resp. karstā ūdenī, kuŗam pieļiek, ja vajadzīgs, mazliet sērskābes. Tumšā istabā nav pielaizamas portjēras, tepīki u. tml. putekļu uztvērēji. Jāsargās arī no šķi-

drumu izlaistīšanas, jo pēc šķidruma izgarošanas pārpalikušā viela, sevišķi ja viņa viegli pārvēršas putekļos — var radīt dažnedažādas komplikācijas.

Pudelēs nosēdušies nogulšņi vienmēr jāatfiltrē (izņemot neitrālo zelta fiksažu ar kritu), jo šās sīkās daļiņas darbojas parasti ne vien ķīmiski, bet gan arī tīri mehāniski (saskrāpē miksto, slapjo želatīna kārtiņu). Tī-

rībai jābūt tiešām pedantiskai, jo tikai tad var būt drošība par labiem rezultātiem. Cik daudzi amatieri nomet bisi krūmos tikai tamdēļ, ka viņu darbam nav nekāda panākuma. Bet ja šāds amatieris apskatītu tuvāk savas neizdošanās iemeslus, tad viņš droši vien būtu pārsteigts, ka «suns aprakts» vienīgi nepieciešami tīrīgā strādāšanā.

—|—

Fotografija skolās.

Tagadējos laikos gan vairs nesastapsim cilvēka, kuram fotografija būtu pavisam sveša lieta. Pārdzīvotais «pasu laikmets» izvilka pat sirmo vecīti un vecenīti pie brīnišķā dabas zīmētāja. Un lielais ļaužu vairums vēl ir tanī pārliecībā, fotografija nozīmē portreju gatavošanu. Fotografijas darbības lauks ir nepilnā gadu simtenī ārkārtīgi paplašinājies un portreju gatavošana ir palikusi par pavisam sīku nozari fotografijas jēdzienā. Arī fotografijas atradējs nespēja par portreju gatavošanu. Tā laika gleznotāji un portretisti ar prieku apsveica jauno atradumu kā brīnišķi pareizu zīmētāju un palīgu savam darbam. Bet 8 gadus pēc fotografijas atrašanas prof. Drāpaers jau lieto fotografiju portreju attēlam un no tā laika pāriet visa portreju pagatavošana

no gleznotāju profesijas fotografu profesijā. Tā laika fotografijas liecinieki ir arī izstādēs sastopami, visvairāk portreju uzņēmumi tā sauktie «Dagerotipi», kā arī šī grandiozā atraduma cilvēces kultūras pieminekļi. Bet no tā laika fotografija ir pamazām iespiedusies visās dzīves parādībās un pavisam aplami šauru būtu mūsu jēdziens, ja mēs tagad domātu, ka fotografija nozīmē tikai portrejas pagatavošanu. Šī atraduma ārkārtīgais progress dibinājās tanī apstākļī, ka Francija nopirka šo atradumu ar mūža renti atradējam un nodeva to cilvēces brīvai izmantošanai un izkopšanai. Tā katrs pētnieks un zinātnieks varēja šo atradumu brīvi izlietot un papildināt ar savu izdomu. Un dzīvā izdoma to nepilnā gadu simtenī izveidoja par visu dzīves parādību nepieciešamo piederu-

«Meža valdnieki».

Uzņ. ar Busch'a Bis-Telar F=7.7 tālskata objektīvu, apg. 1/10 sek.

mu **praktiskā darbā un zinātnē**. Visur te fotografija atrada savu vietu un uzdevumu, kuŗu nekāds cits atradums nevar atvietot. Ar ko gan varētu fotografiju atvietot astronomijā, ārstniecībā, dabas pētniecībā, etnografijā, fotometrijā, fotogrametrijā, kā arī sevišķi amatniecībā, rūpniecībā, avižu un grāmatu ilustrācijā un dzīvā fotografijā: kinematogrāfijā?

Visi šie dažādie fotografijas pielietošanas veidi prasa vispārējas un speciālas plašas zināšanas un tamdēļ ir dabīgi, ka fotografija jo drīzi kļūva par svarīgu mācības priekšmetu skolās, jo liela daļa fotografijas pielietošanas veidu prasa jo plašas un **sistemātiski izkoptas** zināšanas. Tautas, kuŗas parasti staigā attīstības un izglītības pirmās rindās, pirmās izprata arī fotogrāfijas lielo nozīmi un gādāja par speciālu izglītību. Visās kulturtautās ir atzīmējami svarīgi zinātnieki un šī aroda profesori, kuŗu vārdi stāv kā verstes stabi šīs nozares attīstības ceļa gaitā. Kas gan no fotografijas darbiniekiem nepazītu profesora Vogela, brāļu Limjeru un citu pionieru nopelnus. Bet šī aroda zinātnieku skaits ir nesaskaitāms, jo ārkārtīgi dažādi ir fotogrāfijas pielietošanas veidi. Ar fotografijas attīstību attīstījusies arī speciāla rūpniecības nozare visās kultūras valstīs un tā pat līdz šim Vācijā atrodas pašā priekšgalā, galvēnā kārtā tamdēļ, ka arī fotografijas izglītības jautājumu tā nostādīja izcilus stāvokli, sagatavodama zinātniski izglītotus darba spēkus, bez kādām modernā rūpniecība nav domājama. Tā Vācija ir kļuvusi par vispasaules fotorūpniecības centru.

Bet Vācija ir rūpējusies arī profesionālo fotogrāfu izglītībā, ierīkojot veselu sistēmu zemāko arodskolu un vidusskolu.

Arī portreju gatavošana ir kultūras dzīvībai svarīgs uzdevums un valstij nevar būt vienaldzīgi, vai ar šo brīnišķīgo dabas zīmuli darbojas pavisam nemākulīgas rokas. Arī šai arodā te izglītība ir sistemātiski nokārtota un obligatoriska. Bet ar tekošo mācības gadu fotografija tiek uzņemta kā obligatorisks priekšmets vispārējā mācību plānā. Tas ne tikai pacels patērētāju daudzumu pašū valstī, bet izsmalcinās arī fotografijas pielietošanu vispār un kalpos skolā kā ārkārtīgi svarīgs amatieru faktors.

Arī citās kultūras valstīs fotografijas izglītības jautājums ir mazāk vai vairāk izcilus nostādīts valsts vispārējās izglītības rāmjos, un Eiropā būs vairs tikai nedaudzas valstis, kuŗas nav vēl izpratušas fotografijas izglītības jautājuma svarīgumu. Skaidri varam saskatīt, ka mūsu valstī ir nostādīts fotoizglītības jautājums no tā, kādā stāvoklī kāda valsts atrodas kā fotoproduktu patērē-

«Mans draugs».

Herm. Lehmann, Berlinē.

tāja vai ražotāja. Ja valsts nerūpējās par saviem **ražojošiem spēkiem**, ja vadošā šķirā valda tikai šauru aprindu labklājības tieksmes tad valsts ir protektaja un miljoni rokas čakli kustās, lai sagādātu ražotājam valstij bagātības.

Arī mēs — savā mazā valstiņā, esam tikai patērētāji foto rūpniecībā, un tas jau gaiši rāda, ka pie mums fotografijas izglītības jautājums nostādīts pavisam slikti, vai tāda pavisam nav. Cik necik nozīmīga mums ir fotoplatu rūpniecība, kuŗa labā mērā samazina importu un tā darbojas līdzī pie valsts labklājības, bet arī šīs rūpniecības nozare ņems pavisam citu virzienu, līdz ko mums būs sagatavoti mācīti darba spēki.

Ir saprotami, ka mūsu jaunā valsts nespēj balstīt visus jaunus pasākumus, bet valsts rīcības sferā ietilpst gādāt par izglītības jautājuma pareizu nostādīšanu. Ja izglītības jautājums būs noskaidrots, tad gan jau izaugs spēki, kuŗi meklēs izteiksmi savā arodā, gan rūpniecībā, gan zinātnē.

Mums jau ir sava, no priekškaŗa laika priekšzīmīgi nostādīta kriminālā fotografija, mums ir priekšzīmīgs zinātniskas tieslietu ekspertīzes kabinets, mums ir priekšzīmīgi nostādītas ilustrāciju iestādes, mums ir pietiekoši plaša un bagāta arodnieciskā fotografija un daudz kas cits, bet mums nav

vēl noskaidrots fotografiskās izglītības jautājums. No paša mūsu valsts tapšanas momenta ir cilāts jautājums par fotografijas izglītības iestādes atvēršanu, bet vienmēr no tiem ļaudīm, «kam nav tā noteikšana».

Tie, kam nav tā noteikšana ir ievēduši daudzās skolās fotografiju kā neobligatorisku priekšmetu, un daudzās skolās būs pat iebūvēti fotodarbu kabinetu. Pilsētas amatnieku skolā ir pat atvērtas fotoklases tiem, kas pa dienu nodarbojas ar fotografiju. Bet viss tas vēl ir tikai «spiediņš no apakšas»: vajadzība aug augdama, tikai tā vēl neat-

rod pareizo gultni. Mums taču ir vesela rinda tehnikumu. Kā izskaidrot tehnisko izglītību bez fotografiskās? Kāds būtu tehniķa vai inženiera darbs, kurā nebūtu derīga fotografijas prasība? Bet no kurienes lai nāktu visi tie izglītotie darba spēki, kurus neatlaidīgi prasa jau pastāvošās iestādes un un topošā nākotnes rūpniecība? Vai tiešām mums tāda nevajadzīga? Ir drausmīgi importa skaitļi arī šai nozarē un laiks ir saprast dzīves nopietnās prasības pēc noteiktas izglītības arī šai nozarē.

M. Buclers.

Palielinājumi no 9,5 mm Pathé kino-filmām.

Pathé šaurfilmas bildītes laukums ir 6,5×9 mm. Būtu jādama, ka no tik niecīga attēla nevar pagatavot lietojama palielinājuma, jo parastā fotografijā mēs neesam parādūši iet pāri par seškārtīgo palielinājumu tad, kad gribam izsargāties no pārāk rupja grauda. Desmit-, divpadsmitkārtīgs lineārais palielinājums dod jau tik manāmi rupju graudu, ka šādu palielinājumu var lietot vienīgi tad, ja viņš tiek pamatīgi «pielāpīts» no retušiera, jeb, ja palielinājumu lieto kā matricu eļļas drukai.

Ja ievērosim, ka Pathé kino 9,5 mm šaurfilmas grauds ir nesalīdzināmi smalkāks par parasto platu un filmu graudu, tad mums būs saprotams, ka šī filma dod daudz lielākas palielināšanas iespējamības, kā parastais negatīvu materiāls. Un tiešām — 10-kārtīgā lineārā palielinājumā (t. i. no 6,5×9 mm uz 6,5×9 cm) negatīva grauda struktūra vēl nav nemaz manāma. Arī asums, pateicoties tam pat smalkākam graudam, ir ļoti teicams.

Te jāaizrāda uz vienu svarīgu apstākli, kurš jau iepriekš noteic filmas palielināšanas robežas. Runa iet par gaismošanas ilgumu, pie kam sevišķi jāuzsver, ka gatavās filmas grauds stāv ciešā sakarā ar attīstīšanas ilgumu un pēdējais savukārt ar gaismošanas laika ilgumu.

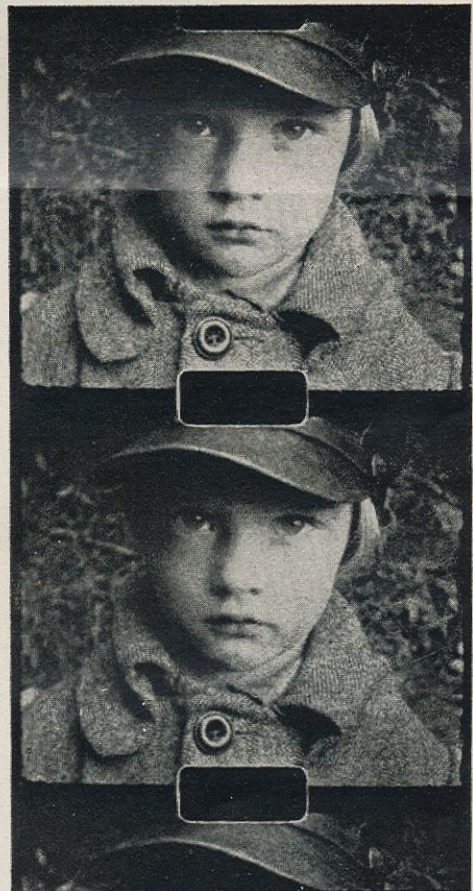
Esmu novērojis, ka labākos rezultātus dod tādi negatīvi, kuri bagātīgi izgaismoti un, pateicoties tam, attīstīti īsāku laiku. Šādiem negatīviem ir ne tikai smalks grauds, bet arī maigāks, harmoniskāks raksturs.

Lieta varbūt izskaidrojama ar to, ka Pathé Posographs, kurš rāda pareizu gaismošanas laiku Francijā, kurā ir stipri dziļāk dienviņdos kā Latvijā, — mūsu apstākļiem dod drusku paknapi gaismošanas laiku. Katrā ziņā 50% lielāks gaismošanas laiks (piem. F/5 vietā diafragmas rādītāju nolikt vidū starp F/5 un F/3.5) dos labāki izstrādātu filmu un smalkāku graudu, kā pēc Posographa ņemts normāls gaismošanas laiks. Te mums tā tad at-

kal jāastopas ar vecuveco fotografisko likumu, ka «labāk gaismot drusku vairāk, nekā mazāk».

* * *

Patī palielināšana nedarīs nekādu grūtību tam, kas ar palielināšanu nodarbojies. Pali-

Palielinājums oriģinālielumā no Pathé šaurfilmas bildītes 6,5×9 mm.

linājumus varam iegūt divējādā ceļā: 1) palielinot no negatīvās filmas un 2) no pozitīva.

Otrs veids būs ieteicamāks amatieriem, jo amatieŗi parasti strādā uz apgriežamās filmas un t. t., iegūst uz reizi diapozitīvu. Šai filmai ir arī smalkāks grauds, nekā negatīvfilmā, kamdēļ Pathé filma ieteic lietot uzņemšanai apgriežamo filmu arī tādās gadījumos, kad jāpagatavo negatīvfilma palielināšanai. Bet ar negatīva pagatavošanu amatierim būs darišana tikai tad, kad viņš gribēs iegūt no uzņēmuma vairākas kopijas.

Man liekas, ka vienkāršāki tomēr būs pagatavot no pozitīvfilmas palielinātu negatīvu (piem. 6.5×9 cm lielumā), no kuŗa tad var vai nu kopēt jeb palielināt pēc patikas. Palielināto negatīvu vajag gatavot vai nu uz diapozitīvfilmas jeb diapozitīvplates, jo šim materiālam ir savukārt ļoti smalks grauds.

Palielināšana izdarāma ar Pathé projektorā palīdzību, pie kam reflektora spogulītis jāaizklāj ar melnu papīru, jo citādi grūti dabūt vienlīdzīgu gaismu pa visu bildes laukumu. Projektors jāpārklāj ar melnu, necaurspīdīgu drānu, pretējā gadījumā viņš laidīs cauri lieku gaismu, kuŗa aizmiglos diapozitīvplati jeb filmu. Attiecībā uz pēdējām jāizrāda, ka viņas jāliek ar m u g u r p u s i pret objektīvu, jo citādi kopējot dabūsim «apgrieztas» bildes (labā un kreisā puse samainīta). Gaismošanas laiks būs atkarīgs no pielietotā diapozitīva materiāla un viņš noteicams eksperimenta ceļā.

Diapozitīvu platēm un filmām fabrikas uzdod attīstītāja receptes, pie kuŗām ieteicams pieturēties, jo fabrikas uzdotie priekšraksti ir izmēģināti attiecībā uz grauda smalkumu un gradāciju.

Ļoti ērti ir strādāt, ja projektoram pieliek Pathé ie-izslēdzēju, kuŗš ieslēdz projektoru tanī momentā, kad tiek izslēgta laboratorijas luktura gaisma.

Diapozitīvfilmas resp. plates piespraušana

«Arklis».

Max Albert, St. Gallen.
Kombin. gumijdruka.

izdarāma ļoti ērti, ja uz projektorā objektīva tubusa uzmauc tumši dzeltēnu resp. gaŗši oranžu stiklu, ar kuŗu tad arī izdara gaismošanu tāpat, kā fotografējot ar objektīva vāciņu.

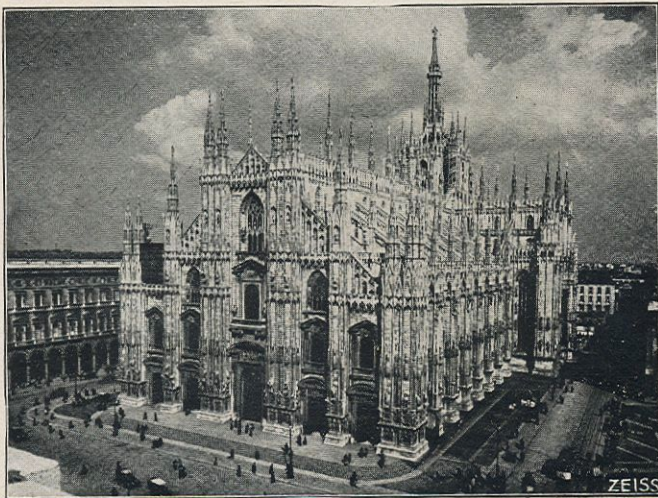
Lai izsargātu filmu no izliekšanās — uzliekam uz filmas — starp filmas mugurpusi un filmu piespiedošo atsperi — plāna, balta un tīra stikla 9 mm platu strēmelīti. Stiklam jābūt absolūti tīram, bez pūslīšiem, skrumbām u. t. t., jo šie defekti palielinātos līdz un sabojātu palielinājumu.

Palielināšanu var izdarīt katrā parastā tumšā istabā, jo te nav vajadzīga nekāda speciāla iekārta: Pathé projektors ir palielināmais aparāts, galds — pamats, uz kuŗa viņu noliek un sienu — ekrāns diapozitīva plates piestiprināšanai. Zem diapozitīva plates (t. t. starp ekrānu un plates emulsiju) jāliek melns papīrs, jo citādi nereti uz dabūtā negatīva būs redzami pārstarojumi.

Pie mūŗa sienas, protams, grūti piestiprināt plati, papīru jeb filmu un tamdēļ šādos gadījumos ieteicams lietot kādu gludu dēlīti (event. zīmējamo dēli), kuŗu atbalsta vertikālā stāvoklī (pie sienas).

* * *

Ir iespējams pagatavot no pozitīvfilmas arī tieŗi papīra pozitīvu, t. s. «apejot» negatīva pagatavošanu.

«Katedrale».

Uzņ. ar Zeiss-Tessar'u.

Šinī gadījumā uz ekrāna piespaužam parasto Kodaka bromsudraba papīru, eksponējam viņu un attīstam, kamēr dabūjam negatīvu. Negatīvo attēlu noskalojam un krāsojam sekošā šķidrums: 300,0 ūdens + 15,0 sērnatrīja. Pēc pamatīgas sērnatrīja noskalšanas, balinām attēlu sekošā šķidrums: 300 ccm. ūdens + 100,0 asinssārma sāls (sarkanās) + 100,0 rhodanammonija. Izbalinātās kopijas atkal jāmazgā tīrā ūdenī un jāattīsta sekošā attīstītājā: 1000,0 ūdens + 0,6 gr metola + 10,8 Hidrohinona + 11,0 sausā sulfīta + 11,0 sausā zoda + 3,7 bromkalija. Šī procedūra prasa apm. 30 m. laika un rezultāts atkarājas no pareizas izgaismošanas un pirmās (nega-

tīva) attīstīšanas. Uzdotā recepte ir Kodak'a recepte un pieskaņota Kodaka papīriem, kamdēļ arī mēģinājumus ieteicams izdarīt ar viņiem. * * *

Vispār palielināšana nav ne tuvu tik komplikēta, kā lielākā daļa to iedomājas. Kino-filma bez tam dod iespēju no daudziem pozitīviem attēliem, no kuņiem vieglāki spriest par attēla labumu, izvēlēties to labāko, t. k. šinī ziņā kino-filmāi katrā ziņā priekšrocība pret parasto negatīvu.

Palielināšanu, bez šaubām, apsveiks visi tie kino-amatieri, kuņi bez ekrāna bildēm vēlas sastādīt arī savu labāko kino bildiņu albumu.

G. Ilziņš.

Latviešu gaismas gleznotājs.

Zem šāda virsraksta Dr. Villi Varštats sumina mūsu tautieti Indriķi Kalcenavu žurnālā «Fotofreund» Nr. 25., 1928. Rakstā ievietoti trīs uzņēmumi un žurnāls sola dot Indriķa Kalcenava ilustrācijas arī kādā nākošā numurā.

Ismā atreferēts Dr. Varštata spriedums ir tāds, ka visumā aplūkojot Kalcenava uzņēmumi atstājot it kā grūtsirdības bet vispār ziemelniecisku iespaidu, kuņi izsaucot tā motīvu uztvere, kā arī tehniskais izvedums. K. mīlojot priekšmetu vienkāršību. Šī tieksme uz vienkāršību dodot intīmu un klasisku liecību par viņa impresionistisko skolu. K. tas salīdzina vienkāršībā ar japāņu uztveri, kuņai tomēr cita daba un saulainība, kamēr te ziemēlu īpatnības iezīmes...

Jauns gaismas avots uzņēmumiem telpās.

«Osram-Nitraphot-Lampe» atbilst vispilnīgākā mērā sen nobrieduši fotografu prasībai pēc laba, lēta, spēcīga un parocīga gaismas avota uzņēmumiem telpās.

Līdz šim fotografam bij jāapmierinās galvenām kārtām ar dienas gaismas uzņēmumiem, jo magnēzija uzņēmumi nebija patīkami dūmu un putekļu dēļ, bet uzņēmumi pie loka lampas, pateicoties ogļu kūpešanai un gaismas margošanai, kā arī loka lampas augstai cenai — nevarēja fotografu sevišķi aizraut.

Osrama Nitraphot 500 Watt'u lampai augšminētie defekti nepiemīt it nemaz. Viņa pieslēdzama pie katra gaismas vada, kuņā ieskrūvēti 6 Amp. aizsargi (pie 220 Voltu tikla saslēdzamas pat divas lam-

Iegūt atzišanu ārzemēs, nav nebūt viegla lieta, un tamdēļ jo vairāk jāpriecājas par Kalcenava ārkārtējo enerģiju un drosmi. Mums pašiem savās mājās līdz šim nebija neviena žurnāla, kuņš kopotu un audzinātu gaismas gleznotājus. Arī izstādes pie mums pārāk retas, pārāk maz mums plašāka vēriena darbinieku un katras izstādes fināls tad iznāk rūgtums un pārmetumi. Bet arī šis laikmets jāpārdzīvo: jānāk laikmetam, kad arī mēs paši mācīsimies uzturēt paši savu foto žurnālu ar dziļu audzināšanas nozīmi. Tad izaugs viens otrs spēcīgs darbinieks foto druvā, kuņš kopā ar Kalcenavu nesīs tautu saimē mūsu dzimtās zemes un viņu darbinieku īpatnību.

—B.—

pas sērijā) un viņas priekšrocība ir lielā vienkāršībā un gaismas absolūtā vienmērībā. Pastāvīgā lietošanas gatavība, ērtība, bagātīgs zaļgan-dzeltēno un sarkano staru saturs viņas gaismā, caur ko viņa predestinēta ortho un panchromātiskam negatīvu materiālam. — visi šie apstākļi radīs vienmēr lielāku un lielāku Nitraphot-lampas cienītāju kontingentu.

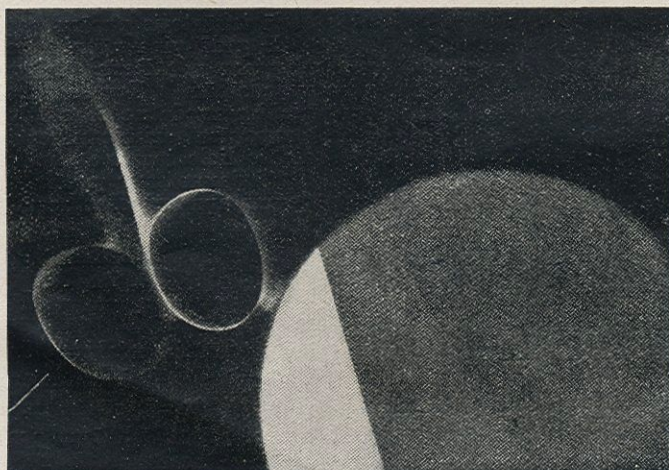
Ja lampu kombinē ar attiecīgu reflektoru, tad gaisma tiek tik stipri koncentrēta, ka pie F/4,5 uz labas ortho (resp. panchromātiskās) plātes pietiek gaismot nedaudzas sekundes.

Spuldzes priekšpuse ir matēta, caur ko ir vājināta spilgtās gaismas apzīlbināšana, kā arī izslēgts ciets apgaismojums ar nepatīkamām asām ēnām.

—Z—

Fotografisks joku uzdevums.

Ar kādiem līdzekļiem un kādā ceļā šī bilde iegūta?

Paskaidrojums resp. atrisinājums lūdzam piesūtīt šā laikrasta redakcijai.

Atrisinājums februāra burtnīcā.

Jelgavas fotografu biedrības darbība.

Jelgavas fotografu biedrība ir pašreiz viena no rosīgākām fotografu biedrībām Latvijā. Ievērojot viņas iso pastāvēšanas laiku (dibināta 1926. g.) un mazo biedru skaitu (12—14 biedru) tās panākumi Latvijā un ārzemēs runā nepārprotamu valodu. Biedrības isais mūžs ir diezgan raibs.

Tūlīn pēc nodibināšanās, tai bij tīri arodnieciska nokrāsa, tādēļ ka saskaņā ar statūtiem, amatieri viņā varēja piedalīties tikai kā pasīvi biedri bez bals tiesībām. Sakarā ar to, viņas darbībā no sākuma bij jūtams parastais arodnieciskais sastīgums, norobežoti arodnieciskajos rāmjos. Februārī, 1927. gadā tiek pieņemts statūtu grozījums, ar kuŗu visiem biedrības biedriem, arodniekiem un amatieriem, tiek dotas vienādas tiesības. Biedrības priekšgalā nāk enerģiskais arodnieks I. Kalcenaus un kopā ar dažiem rosīgiem amatieriem izved biedrību uz rosīga darba ceļa. Viņas pirmā atklātā reprezentēšanās notiek piedaloties no 24.—27. septembrim 1927. gadā Jelgavas lauksaimniecības un rūpniecības izstādē, kur no 9 biedriem izstādīti 18 darbi. Par šo kolekciju biedrībai piespriež lielo zelta medāli.

Izstādei beidzoties tiek likts pamats nākotnē paredzētajam foto-muzejam, kādam nolūkam katrs izstādītājs ziedo vienu no izstādē bijušām bildēm. Pamudināta no pirmajām sekmēm, biedrība sarīko no 27. novembra līdz 14. decembrim 1927. g. Jelgavas klasiskās ģimnāzijas telpās savu pirmo izstādi un sacensību ar tēmatiem «Vecā Zengale», «Zengales skaidstākās ainas» un «Klusā daba», kuŗā ņem dalību biedrības biedri un daži viesi ar apm. 205 darbiem. Izstāde izdodas morāliiski un materiāli teicami. Sacensībā žūrijas komisija sastāvoša no M. Buclera kā priekšsēdētāja un V. Ridzenieka, K. Baltgaila, K. Celmiņa un Kristona kā locekļiem, caurlūkojot izstādītos darbus piespriež vietas sekoši: Ed. Gaiķim par tēmatiem: «Klusā daba» I. vietu; «Zengales skaidstākās ainas» II. vietu, un «Vecā Zengale» III. vietu; Ž. Šulcam «Zengales skaidstākās ainas» I. vietu; «Klusā daba» III. vietu; A. Grosam «Vecā Zengale» I. vietu, «Klusā daba» II. vietu;

Fr. Gobiņam «Vecā Zengale» II. vietu; «Zengales skaidstākās ainas» III. vietu. Bez tam biedrībaš biedri E. Gaiķis, I. Kalcenaus un Fr. Gobiņš ņem dalību ārzemju izstādēs un sacensībās. Tā I. Kalcenaus foto-mākslas žurnāla «Camera» Šveicē sarīkotajā starptautiskajā sacensībā ar tēmatu «Sonnenschein» pirmo un E. Gaiķis ar tēmatu «Stilleben» gūst 4. godalgu. Budapeštas II. starptautiskajā mākslas fotografijas izstādē no 24. septembra līdz 2. oktobrim 1927. g. Ed. Gaiķim piespriež sudraba un I. Kalcenaus bronzas medaļas un Fr. Gobiņam goda diplomu. 1928. gada sākumā I. Kalcenaus dažādu apstākļu dēļ no biedrības izstājas un viņas vadību pārņem amatieris Ed. Gaiķis, turpinot darbu tāda pašā garā tālāk. Ed. Gaiķis un P. Draba piedalās aprīlī 1928. g. Liepājas fotografiskās biedrības I. foto-izstādē Liepājā, kur E. Gaiķis dabon sudraba medālu un P. Draba atzinības rakstu. Tad jūlijā, 1928. gadā E. Gaiķis un P. Drabe piedalās ar darbiem II. starptautiskajā izstādē Gracē, gūstot labas atsauksmes ārzemju žurnālos (skat. «Photographische Rundschau» Nr. 17, un «Camera» Nr. 5, 1928. g.). Bez tam E. Gaiķa darbi tiek uzņemti 25. starptautiskajā mākslas fotografijas salonā Parīzē, kas jau ir liels sasniegums starptautiskā mērogā. Tālāk biedrība sarīko valsts 10 gadu pastāvēšanas atceri no 4.—20. novembrim 1928. g. savu II. foto-izstādi, kuŗa darbu un izvedumu ziņā ir nosvērtāka par pirmo. Izstādē piedalās biedrības biedri un viesi no Jelgavas un Rīgas un Liepājas fotografiskās biedrības ar kādiem 155 darbiem, tai ir salona veids bez godalgām. Izstādes sarīkošanā daudz nopelnu arī ārpus biedrības stāvošam fotografam I. Kalcenausam. Beidzot jāatzīmē, ka II. starptautiskajā ziemas svētku mākslas fotografijas salonā Antverpenē, kuŗu atklāj 25. decembrī 1928. g., ir uzņemti arī divi Gaiķa darbi. Biedrības valde arī nākotnē cer tāda pašā garā, foto mākslas izveidošanā, savu darbu turpināt, izpildzot biedrības biedriem ar derīgiem padomiem un aizrādījumiem.

FOTORŪPNIECĪBA.

Kā jauns pasākums, mūsu fotorūpniecībā jāatzīmē M. Buclera fotopapīru fabrikācijas atjaunošana.

Kad 1914. gadā izcēlās pasaules karš un fotoproduktu imports no Vācijas tika pārtraukts, radās nepieciešama vajadzība arī pēc fotopapīriem un M. Buclers ķērās pie sarežģītā papīru produkcijas darba. Ka šis darbs ir ārkārtīgi complicēts, liecina arī tas, ka Krievija, kuŗa tik lielā mērā badojās foto nozarē, vēl nav līdz šim atvērusi kārtīgu fotopapīru rūpniecību, bet gatavo papirus visprimitīvākā veidā, tos aplejot loksneš. M. Buclers jau 1914. gadā iekārtojās papīru pagatavošanu ar mašīnām un 1915. gadā viņa rūpniecība pārvesta uz Harkovu un pēc tam uz Kijevu, lai gatavotu papirus kara spēka vajadzībām. Karām izbeidzoties, rūpniecību lielnieki pārveda uz Jekaterinburgu, kur vēl tagad atrodas papīra barītejamā un papīra lejamās maš. Lai mazinātu lielo importa skaitļus šīnī nozarē, tad M. Buclers atjauno savu papīra rūpn. un firmas mēģinājumi devuši apmierinošus rezultātus.

M.

Mūsu populārais fotorūpnieks
M. Buclers.

Latv. fotografiskās b-bs gada sapulce notika Lazaretu ielā 6-8. Pēc gada pārskata pieņemšanas valdē ievēl: Čālti (priekšn.), Šmidtu, Priedi, Gruzīti, Michelsoni, sārdu, Mālmani un Kudačenko. Nolemj sarīkot trešdienās pēc 1. un 15. datuma biedru vakarus ar referātiem un īsus praktiskus kursus iesācējiem.

Ieplisuša negatīva emulsijas kārtas pārņemšana uz citu stiklu.

Šī operācija būs jāizdara vai nu tad, kad negatīva stikls ieplisījis (bet emulsijas kārtā vesela), jeb arī tad, kad vēlams «apgriezts» negatīvs (pigmenta paņēmieni ar vienreizējo pārņemumu).

Operācija izdarāma šādi: pārņemamā želatīna kārtiņa papriekš jāsaģērē (ap 10 m.) formalīna atšķaidījumā, jāmazgā un jāžāvē.

Pēc tam jāsaģatavo sekoši šķīdumi:

- 1) Zoda, kristāls 50,0 gr.
Ūdens līdz 150,0 ccm.
- 2) Sālskābes 7,0 ccm.
Ūdens līdz 150,0 ccm.
- 3) Želatīna 1,0 gr.
Ūdens 100,0 ccm.

Lai varētu želatīna kārtiņu vieglāki novilkēt no saplusuša stikla, tad ieteicams šo kārtiņu apgriezt, t. i. izgriezt želatīnu cauri gar visām četrām malām apm. 2—5 mm attālumā no plātes malas. Plāte jāliek tagad zoda šķīdumā (1) uz apm. 15', pēc tam tieši bez pārskalošanas — sālskābes atšķaidījumā. (Skalošana pēc zoda šķīduma nav vajadzīga, plātei jāļauj nopīlēt tikai liekam zoda šķīdumam.) Pēc apm. 1' var novērot gāzes (CO₂) pūslīšus starp stiklu un emulsijas kārtu. Tagad jānoloba no stikla nogrieztais emulsijas maliņas, stingri raugoties uz to, ka uz pārņemamās kārtas nenokļūst želatīna daļiņas, resp. kādi citi netīrumi.

Pēc tam jāpacel viegli ar pirkstu pieskaņoties pārņemamās kārtas stūriņi. Ja nu jāņem starp pirkstiem divus stūriņus, tad želatīna kārtai viegli jānolobas no stikla. Kārtiņu novelkam tomēr tikai līdz pušei un atlaižam atkal atpakaļ. Atkārtojam to pašu procedūru arī ar pretējiem stūriņiem. Tad kārtā želatīna kārtiņa ir pilnīgi atbrīvota no stikla, lai gan viņa vēl piegul pie viņa. Pārņemamais stikls jāpārklāj ar siltā želatīna šķīdumu, (5), bet emulsijas kārtiņu ar tīru balta papīra gabaliņu, kurš mazliet mazāks par viņu. Šo kārtiņu ņem ar visu papīru no skābes šķīduma un pārnes uz želatīnētā stikla, raugoties uz to, ka starp želatīna kārtiņu un stiklu nepaliek gaisa pūslīši, un ka šķidrās želatīns nenokļūst uz negatīvās kārtiņas virspuses. Ar vieglu piespiešanu piegludina pārnesto kārtiņu pie stikla, kā arī atbrīvo pārņemamo stiklu no liekā želatīna un liek tā iegūto negatīvu žūt.

Ja pa pārņemšanas laiku emulsijas virspuse tomēr tīktu ar želatīna šķīdumu apraipīta, tad ieteicams tūdaļ pārliet visu virskārtu ar želatīna šķīdumu un noslaucīt lieko šķīdumu ar mikstu mitru sūkli.

Vienkārša Sepia-krāsošana.

Izfiķētas un viegli pārskalotas bromsudraba jeb gaslicht bildes jāliek lēni uzsildāmā tonēšanas šķīdumā, kurā sastāda sekoši:

A. Karsta ūdens 1000,0

Hyposulfīta 120,0, kuram pēc izšķīšanas jāpieliek 50,0 pulverizēta alauna 10 min. ilgi vāra, atdzesē un pieliek vēl 10 fostorskābā natra (jo vairāk pēdējā — jo aukstāks tonis).

B. Destilēta ūdens 10,0

Sudraba nitrāta 0,5, kuram pieliek vēl klāt 0,5 bromkalija, šķīdināta 10,0 ūdens (jo vairāk bromkalija, jo siltāks tonis). Salejot B. ar A. dabūjam gatavu tonēšanas šķīdumu.

Tonēšanu izdarīt vislabāki uzliekot vanniņu ar tonējamo šķīdumu un bildi virs tvaika, ar kuŗa palīdzību tonēšanas šķīdums uzsildāms. Gaslicht bildes tonēšanas gan arī aukstā šķīdumā, bet tad tonēšanas prasa 12—24 m. laika.

* * *

No Gevaerta papīriem teicami strādā Orthobrom, kurš dabūjams trijās jūtības pakāpēs.

Geka-bezdūmu zibeņa pulvera ir jāņem 4 × vairāk kā Agfa pulvera.

Zibeņa pulvera daudzuma noteikšanai visieteica-

māka ir Agfa tabele. Viņa dod arī gaismošanas laiku uzņēmumiem dienas gaismā.

Labāk par M. H.-attīstītāju strādā Metols-Adurols (nedod gaisa aizmiglojuma). Receptes hydrochinona vietā ieteicams ņemt adurolu tādā pat daudzumā kā hydrochinonu.

Pētīt jautājumu par fiksācijas izmantošanas iespējām braļi Lumière un Seyewetz atraduši, ka 1 litrā 15% fiksācijas šķidrums jāfiksē ne vairāk par 100 platēm 9 × 12 (resp. ap 10.000 cm.² virsmas). Vienā litrā skābas fiksācijas, (1000,0 ūdens, 150,0 hyposulfīta, 15,0 bisulfīta) turpretim, jāfiksē ne vairāk par 50 platēm 9 × 12. Jā šādai skābai fiksācijai pieliek 0,5% chromalauna, (5 gr. uz ik litru), tad vienā litrā nav ieteicams fiksēt vairāk par 75 platēm 9 × 12. Fiksācijas nolietošana pakāpi viegli konstatēt ar Bayera fiksācijas indikatora palīdzību, kamdēļ šis indikators (Bayer-Fizierbad-Prüfer) ieteicams katram, kuram rūp negatīva (un arī pozitīva) uzglabāšanās spējas.

Fiksācijas sāli iznīcina vājš (gaiši rozā) kāli hypermanganicums šķidrums, kurš jāatjauno tikmēr, kamēr viņš nezaudē savu pirmatnējo krāsu 5 m. laikā. Pēc tam plāte jāpārskalo tīrā ūdenī. Jāsargās no koncentrētāka šķidrums, kurš viegli iekrāso, sevišķi papīra malas.

Iekrāsojums izskaužams 5% Natrija bisulfīta šķīdumā, kuram seko pamatīga mazgāšana.

Tumsās istabas apgaismošanai visieteicamāki lietot speciālos Agfa tumšās istabas filtrus, kuri dabūjami vairākās krāsās par Ls 8.— gabalā.

Lēts fotografiju apgriežamais nazis. Apgriežamo bildi liek starp diviem t. s. apgriežamiem stikliem, no kuriem augšējais izpilda līnāla lomu un apgriešanu izdara ar vecu Gillette-bārdas skūjamā aparata asmeni. Pārdošanā dabūjami arī lēti rokturi šo asmeņu iemontēšanai. — i—

«Lios-Tiefenrechner». — Zem šāda nosaukuma izlaiž Dr. V. Schlichters, pazīstamais optiķis un optiķi-ķīmiskā aktinometra izgudrotājs. — jaunu instrumentu, šoreiz asuma noteikšanai dziļumā. Instrumenti ir kabatas pulksteņa lielumā un sastāv no diviem koncentriskiem diskiem, līdzīgi Wynne's aktinometram. Pietiek pagriezt ķīļveidīgo rādītāju, pret attālumumu, uz kādu asums iestādīts, pēc kam atliek tikai nolasīt pret attiecīgo diafragmas skaitli, cik tālu uz priekšu un atpakaļ sniedzas asums. Pārdošanā pagaidām parādījušies instrumenti objektīviem ar 105, 155 un 150 mm gaŗu fokusu, maksā. ieskaitot ādas maciņu ap Ls 4.—

Golz & Breutmann'a firma izlaidusi jaunu, 1927. gadā «Mentor'a» modeli 6,5 × 9 un 9 × 12. Mentor-kameras pazīstamas plašākām amatieru rindām, firmai ir 50 gadu ilgi piedzīvojumi spoguļkameru būvē, tā kā tas jau vien runā nepārprotamu valodu par jaunizlaista modeļa augstvērtīgo izvedumu. Solids nostrādājums, liela vienkāršība lietošanā un precīzi strādājošs mehānisms — šie trīs punkti raksturo jaunos «Mentor-modeļus». — i—

Schering-Kahlbaum A/S. izlaidusi 1928./29. gadā sezonai šādus jaunumus: a) «Satrap-Braunschicht-platte», orthoiso-plati, kurās jūtīgums ap 160 Sch un kuŗa lietojama uzņēmumiem visgrūtākos apgaismošanas apstākļos. Brūnā izolār-kārtā pilnīgi izzūd skābā fiksācija. — b) «Panchromatisko Satrap-Momentplati», 160 Sch., kuŗa dod pareizu tonu skalu jau ar gaišu dzeltēno filtri un ļaujas attīstīt pie gaiši sarkanās gaismas, ja viņu priekš attīstīšanas densibilizē ar Pinagrūn'u. c) «Satrax-Universal-cha-mois» papīru, kurš tāpat, kā «Satrox-Universal weiss» pieskaņojams katram negatīva raksturam un kuŗam ļoti plašas gaismošanas robežas, caur ko samazinās bojāto kopiju skaits un darbs paliek vienkāršāks un drošāks. d) «Satrap-Standentwicklerpatrone» — lēno attīstītāju patronas, kurš pusstundas laikā dod briljantus pareizi iztīstītas plātes resp. filmas, neskatoties uz gaismošanas laika nevienā-

dibu. Šim attīstītājam runā par labu arī tas apstāklis, ka viņš lietojams atkārtoti, jo labi aizkorķētās pudeles uzglabājas diezgan ilgi. e) **Satrap Heim-Lampe**, gaismas avots ar ierīci, kuŗa pieļauj palielināt gaismas spilgtumu pa gaismošanas laiku par apm. 90%, caur vienkāršu spiedienu uz maza sviņa: pateicoties šim apstāklim, iespējams saīsināt gaismošanas laiku, kā arī mazāk apgrūtināt uzņemamo un arī strādāt ar mazāk gaismas spējīgiem objektīviem, resp. pie mazākas diafragmas.

Lampa maksā tikai Rmk. 35, —, kamdēļ arī pieejama plašākām amatieru aprindām. f) **«Satrap Heim-Glühlampe»** — ir Osram-Nitrophot lampas kombinācija ar Satrapa-reflektoru un maksā, ieskaitot spuldzi, Rmk. 27, — (reflektors vien Rmk. 12, —). Šās lampas priekšrocības ortho & panchromātiskā fotografijā jau plaši pazīstamas amatieru saimē un viņam katrā ziņā paredzama liela nākotne.

—i—

Jauni Busch-Nicola Perscheid objektīvi.

Starp tiem objektīviem, kurus piedāvā visbagātākā izvēlē Emīļa Buša A/S. Rathenovā, atrodam vienu interesantu instrumentu, — «Nicola-Perscheid-objektīvu». Viņa nolūks ir atvietot aso, cieto anastigmatu zīmējumu ar māksliniecišķi-mīksto. Šī nolūka sasniegšanai objektīva atstāta pa daļai sferiskā un chromātiskā oberrācija, zināmā, ar patenti aizsargātā attiecībā; caur to pašu bij iespējams dabūt daudz lielāku asumu dziļumā un izsargāties no fokusa neesošo priekšmetu nepatīkamās izplūšanas. Nicola-Perscheida objektīvs atrisina arī šos priekšmetus patīkami mīkstās kontūrās. Nicola-Perscheida objektīvi pazīstami jau vairāk gadus ilgi starp portretistiem-lielmeistariem un pieprasījums pēc viņiem vēl vienmēr aug.

Pedējā laikā Nicola-Perscheid objektīvi tiek pagatavoti arī tīros fokusa gaŗumos, kurus parasti lieto amatieru fotografi un proti: F : 6 ar 16,5 un 18 cm. gaŗu fokusu un F : 4,5 ar f=21 cm.

Šie jaunie objektīvi ierīkoti tā, kā viņi ievietojami katrā parastajā kamerā, ja no pedējas izņem ārā viņus objektīvu. Pateicoties šim apstāklim, arī amatierim ir dota iespēja nodarboties ar mākslas fotografiju. Jāpiezīmē vēl, ka šie objektīvi nav domāti portretjām vien, bet gan arī dabas skatiem, pateicoties viņu sevišķi skaistam, patīkami mīkstumam zīmējumam.

Nicola-Perscheid objektīvi 1 : 6, f=16, 5 un 18 cm. ir tā ierīkoti, kā viņus var ieskrūvēt Compura jeb Ibsora Nr. 1 priekšas vītņu gultnē. Nicola Perscheida objektīvi f=21 cm. domāti galvenām kārtām uzņēmumiem telpās un tamdēļ viņu gaismas spēja ap 2× lielāka (1 : 4,5). Šiem objektīviem ir bez parastām normālām pieskrūvēšanas vītņiem mazākas speciālas vītnes, kurās dod iespēju ieskrūvēt objektīvu ikkatrā Compur, Ibsor jeb citā centrālslēdzējā, kuŗa caurmērs ne mazāks par 40 mm. (piem. Compurs Nr. 2). Tā tad Nicola-Perscheida objektīvs uz vēlēšanos ievietojams kameras normālās optikas vietā, t. k. amatierim un ir ne tikai mīksti zīmējošs objektīvs, bet gan arī viņa ricībā gaŗākā fokusa priekšrocības.

Dzeltenā filtra lietošanas iespējamība ir pati par sevi saptrotama lieta mūsu laikmetā, kur uz dienas kārtības ortho un panchromātiskās plātes un prasība pēc pareizi atdotām krāsu spilgtuma attiecībām.

Sevišķi uzsverams būtu arī tas apstāklis, ka Buscha-Nicola-Perscheida objektīvi ļoti ieteicami palielināšanai. Tādi uzņēmumi, kuŗi pagatavoti ar asi zīmējošu objektīvu dod ļoti skaistus, mīkstu palielinājumus, ja pie palielināšanas lieto Nicola-Perscheid-objektīvu.

E. Busch A/S. izdevusi par Nicola Perscheida objektīvu speciālu brošūru, kuŗā bez teksta atrodami arī parauguzņēmumi, no kuŗiem iespējams spriest par objektīva zīmējuma māksliniecišķo vērtību. Šo brošūru interesentiem piesūta pret Rm. 1, — (Ls 1,25) A/S. E. Busch, Rathenovā.

»Autodrems» — pašizslēdzējs — jauns izslēdzējs, kuŗa cena ļoti mērena un kuŗš darbojas vienmēr pilnīgi droši (bez pulksteņa mehānisma), nebojājot turklāt slēdzēja mehānismu. Izslēdzējs tā konstruēts, ka ļauj vienkārši un viegli mainīt plašās robežās izslēgšanas laiku, tik operātoram atliek pietiekoši daudz laika pievienoties uzņemamai grupai. «Drem-Wien» — firma paziņo arī, ka «Justophoti» bez parastās diafragmu rindas (F : 4,5, 6,3, 9, 12, 18, 25 un 36) dabūjami arī ar angļu skaitļiem (F : 4,5, 5,6, 8, 11,3, 16, 22,6, 32). Šie Justophoti apzīmēti ar I. JK, resp. II. JK.

—i—

Jos. Schneidera & Co, Optiskā iestāde, Kreuznach'a (Rned.) izlaidusi jaunu tele-objektīvu 1 : 5,5, zem nosaukuma «Tele-Xenar». Šis objektīvs, kuŗš dažā ziņā līdzīgs pazīstamam Bis-Telaram, lietojams rokas kamerām, jo prasa nelielu izvilkumu (pie F = 240 mm — tikai 138 mm!) Objektīvs ir ap 2 × gaismas spējīgāks par Bis-Telaru un izzīmē asi 40° leņķi; viņš tiek gatavots dažādos fokusa gaŗumos un ieteicams katram, kas vēlas papildināt savu foto-iekārtu.

Visus šini numurā iespīestos uzņēmumus ar Zeiss-Tessar'u saņēmām no Zeiss'a pārstāvības firmas «Optika», Rīgā, Valņu ielā 22-a.

Jautājumus iesūtīt apmaksājama atbilde.

Visiem jautājumiem un pieprasījumiem kantorim vai redakcijai katrā ziņā pieliekamas markas atbildei. Pretējā gadījumā atbilde ar vēstuli nav gaidāma, bet tikai paskaidrojumi nodaļā: «Atbildes iesūtītājiem».

Redaktors-izdevējs: G. Džiengels.

Gaismošanas tabele februārim.

Šinī tabelē uzdots gaismošanas laiks februāra mēnesī visbiežāki sastopamiem sižetiem. Gaismošanas laiks uzdots pilnīgāks, jo vienmēr labāk drusku pārgaismot, nekā neizgaismot. Skaitļi attiecināti uz diafragmu $F : 8$ (pie 5,6 jāgaismo 2 reiz mazāk un pie $F : 10$ — 2 reiz, bet pie $F : 16$ — 4 reiz vairāk). Bez tam gaismošanas laika skaitļi attiecas uz skaidru saulainu laiku starp

plkst. 11 un 13; apmākušā laikā jāgaismo 2 reiz vairāk; tāpat 2 reiz vairāk jāgaismo laikā starp plkst. 9—11 un plkst. 13—15, bet laikā starp plkst. 8—9 un plkst. 15—16 jātrīskārto uzdotais gaismošanas laiks. Ja uzņēmumam lieto dzeltēno filtri, tad gaismošanas laiks jāpagarina vēl tik reizes, cik to prasa lietojamais filtris.

Uzņemamais objekts.	Vidēja itriguma plates.	Moment- plates.	Augsjtī- gās plates.	Visaugst- itīgākas plates.
Atklātas jūras skati un mākoņi	sekund. 1/30	sekund. 1/60	sekund. 1/30	sekund. 1/100
Atklāts dabas skats uz tumša priekšplāna, jūpmalas scenas ar klintīm, sniega ainavas	1/15	1/30	1/40	1/50
Ainavas ar priekšplānu, figūru studijas brīvā gaisā, gaišas ēkas un ielas	1/6	1/12	1/15	1/20
Dabas skats miglā jeb ar ļoti tumšu priekšplānu, labi apgaismotas ielas scenas	1/4	1/10	1/12	1/15
Arhitektūras un koki	1/2	1/4	1/5	1/6
Portrejas un grupas, tuvumā, brīvā gaisā	1 1/2	3/4	1/2	1/3
Portrejas un gaišu priekšmetu reprodukcijas gaišās telpās	7	4	3	2

PHOTO-SACENSIBAS.

Izstāde jeb sacensība	Kur un cik ilgi Sacensība ar Rmk. 550,— godalgām.	Pēdējā iesūtīšanas diens.	Tuvākas ziņas sniedz
Breslavas ilūstrētās avi- zes photo sacensība.		1. febr. 1929.	Schlesische Illustrierte Zeitung, Wettbewerb- Abteilung, Breslau I, Ring 1944.
«Agfa-Photoblätter» sa- censība	Sacensība ar Rmk. 560,— godal- gām	28. febr. 1929.	Redaktion der Agfa- Photo-blätter, Berlin SO 56.
Internacionālais zalons un sestā gada izstāde Stirlingshire'a	Parish Church Hall, Bridge of Allan, 1.— 15. aprilim 1929.	4. marts 1929.	Mrs John Brown jr, Sa- lon Secretary Bridge of Allan and District Photographic Society The Studio, Bridge of Allan, Stirlingshire (Schottland).
Zeiss-Icon A-S sacensība	Sacensība ar Rmk. 1000,— godalgām.	ik ceturtdalģadu.	Zeiss-Icon A. Ges. Dres- den A 21, Schandauer- str. 72 — 80.
Photographic Fair 1929	Royal Horticultural Hall, Westminster, no 26. apr. — 4. maijam 1929. g.		Arthur C. Brookes, Si- cilian House Sou- thampton Row Lon- don W. C. I.
Trešais Japānas interna- cionālais photo-salons Tas pats	Tokio: 1.—14. maijam Osaka: 20. V. — 5. VI. 1929.	Tokio: 31. III. 1929.	Internat. Photographic Salon Tokio, Asahi Shimbun, Tokio, Japan.

Jaunā

PHILIPS**Photomirenta** spuldze

būs dabujama nākošā nedēļa.

Argenta- spuldze ar iekšpusē spoguļi ar
500 vatiem gaismas stipruma.

Apgaismojums ir tik spēcīgs, kā ar vienu spuldzi pie diafragmas $F = 4,5$
un pie 0,1 sekundes apgaismošanas laika izdarāmi pat vakarā
ari **momenta uzņēmumi**

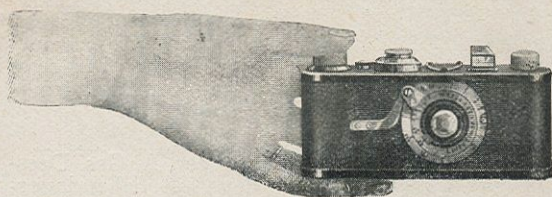
PHILIPS

- **Vismazākais kameras formāts!**

- **36 uzņēmumi viena kasetē!**

- **Visātrākā uzņemšanas iespējamība!**

- **Dubulta apgaismošana izslēgta!**

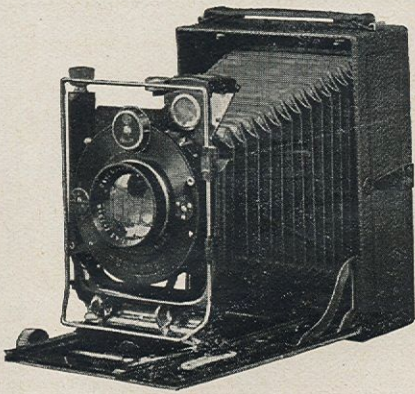
Šīs 4 svarīgās īpašības ir
spīdošā kārtā apvienotas

**LEITZ'A
LEICA
KAMERA**

Priekšstāvēniecība un noliktava:

K/S Emil Borchardt

Rīgā, Vaļņu ielā 10, tālr. 23280

FAVORITA-PRIMAR

BENTZIN PRIMAR-CAMERA

9×12 cm ar ZEISS-TESSAR'U 1:4,5

f = 13,5 cm

par **140.-** vācu markām
(Ls 175.-)

CURT BENTZIN-GÖRLITZ (VĀCIJĀ)
FOTOGR. APARĀTU DARBNĪCA

TĀĻRUNIS Nr. 737

TELEGRAMMAS: BENTZINPRĪMAR

PIEPRASĀT BEZMAKSĀS PROSPEKTUS

Gevaert

Papīri
Plates
Filmas

Kopš 35 gadiem pazīstami kā kvalitātes
ražojumi visā pasaulē
Dabūjami katrā labākā fototirgotavā!

M. Buclera fotorūpniecība

Rīgā, Zvaigžņu ielā Nr. 26. Tālrunis 34283

Fotoplates:

Amatieru-Rekords
Ultra-Rekords
Special-Rekords
Orto-Rekords
Dia-Rekords

Ķīmikaliju patronas:

Attīstītāji
Krāsotāji
Fiksažas
Novājinātāji
Pastiprinātāji u. t. t.

Fotopapīri:

Atjaunota 1914. gadā dibinātā fotopapīru rūpniecība:

Bromorekords

bromsudraba papīrs, spožs un nespožs; pastkartes un papīrs

Velorekords

Chlorbromsudraba papīrs, spožs un nespožs; pastkartes un papīrs

Priekšstāvēniecība:

„STELLA“ portreju anastigmati